

Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2020

pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Obsah

Manažerské shrnutí.....	3
1. Úvod.....	6
2. Energetika	10
3. Vodárenství.....	16
4. Zdravotnictví.....	19
5. Doprava	24
6. Poštovní služby	29
7. Pohřebnictví.....	30
8. Značení zboží a cenová evidence.....	34
9. Zneužití výhodnějšího hospodářského postavení	36
10. Mléčné výrobky pro žáky	37
11. Cigarety	39
12. Mimořádná cenová šetření.....	42

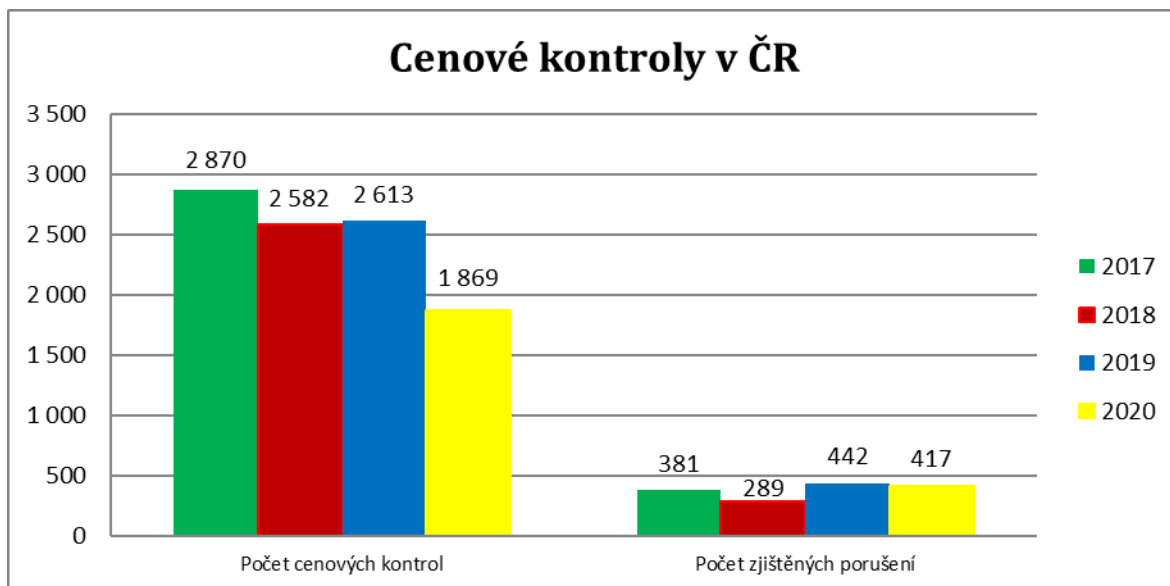
Manažerské shrnutí

Předkládaný materiál shrnuje veškerou kontrolní činnost v oblasti cenových předpisů, kterou vykonaly cenové kontrolní orgány v roce 2020 a porovnává tuto kontrolní činnost s roky 2017, 2018 a 2019.

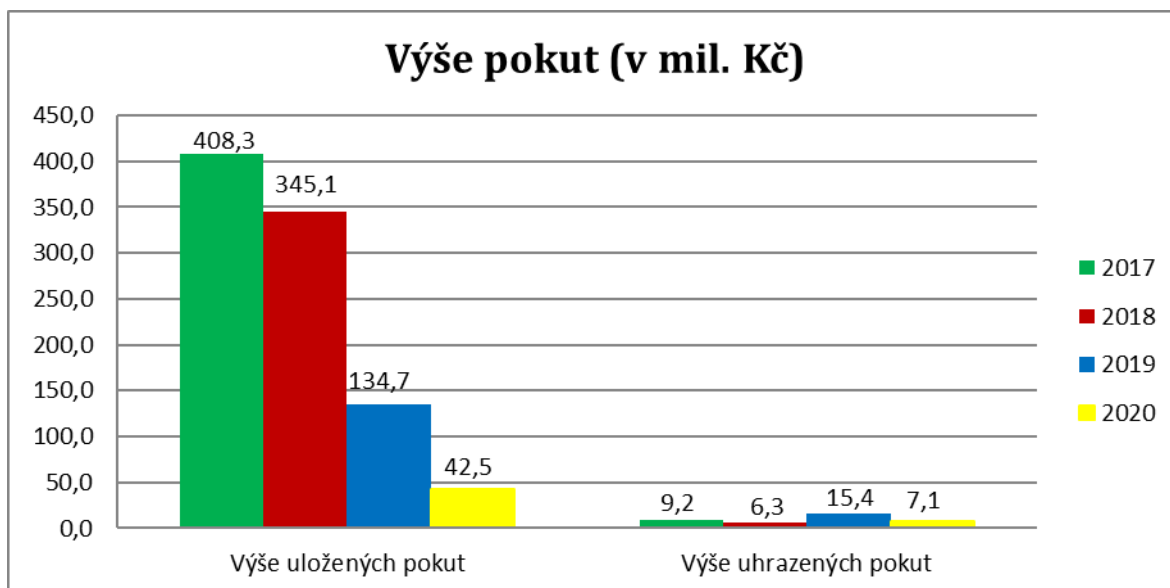
Kontrolu dodržování cenových předpisů v ČR provádí podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, Ministerstvo financí, Specializovaný finanční úřad a specializované odvětvové úřady, pravomoc kontrolovat ceny mají i krajské a obecní úřady, které kontrolu i vykonávají.

Tak jako v předchozích letech je zřejmé, že cenová kontrola je důležitá zejména v síťových odvětvích, kde existuje přirozená nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou a silnější hospodářské postavení prodávajícího vůči kupujícím. Vedle uvedeného jsou kontrolní akce cenové kontroly neopominutelné při ochraně slabšího účastníka tržního vztahu – spotřebitele, kdy kontrolní orgány řeší stížnosti a podněty fyzických a právnických osob na porušování cenových předpisů, a přispívají tak k dodržování zákonnosti i v této oblasti. I nadále se potvrzuje, že je nezbytná součinnost cenové kontroly s ostatními dozorovými orgány, což se projevuje zejména při provádění šetření cen na vnitřním trhu v oblasti potravinářských výrobků, ke kterému přispívají konzultace s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zajišťujícím dohled nad zákonem o významné tržní síle.

Graf č. 1: Cenové kontroly v ČR

Graf č. 2: Výše pokut

V letech 2017 - 2019 byly prováděny cenové kontroly téměř ve stejném rozsahu, celkový počet se pohyboval v intervalu od 2 582 do 2 870 cenových kontrol za kalendářní rok. Celkový počet ukončených kontrol v roce 2020 činil 1 869, což je v absolutním počtu snížení oproti roku 2019 o 744 kontrolních akcí, což představuje snížení o cca 28,57 %. I přes značný pokles v počtu vykonaných kontrol, byl počet cenových kontrol ukončených se zjištěným porušením cenových předpisů 417 - což představuje meziroční pokles pouze o 5,66 % zjištěných porušení. Na základě zjištění porušení cenových předpisů jsou zahajována správní řízení, jejichž výsledkem je zpravidla rozhodnutí o uložení pokuty za porušení cenových předpisů. Je třeba si uvědomit, že rok, v němž byla kontrola se zjištěním ukončena, nebývá vždy totožný s rokem ukončení následujícího správního řízení, a tedy rokem uložení příslušné pokuty. Prioritou je samozřejmě ukončení správního řízení v co nejkratší době po ukončení cenové kontroly. V některých složitějších případech, v nichž je prověřován velký počet podkladů a v nichž využije kontrolovaná osoba možnosti odvolání proti rozhodnutí, resp. rozkladu, může správní řízení trvat déle než jeden rok. V mnoha případech pak po odvolacím řízení následuje řízení soudní, kdy soudy mnohdy přiznávají žalobě odkladný účinek se zaplacením pokuty. V těchto případech se oddaluje úhrada uložené pokuty.

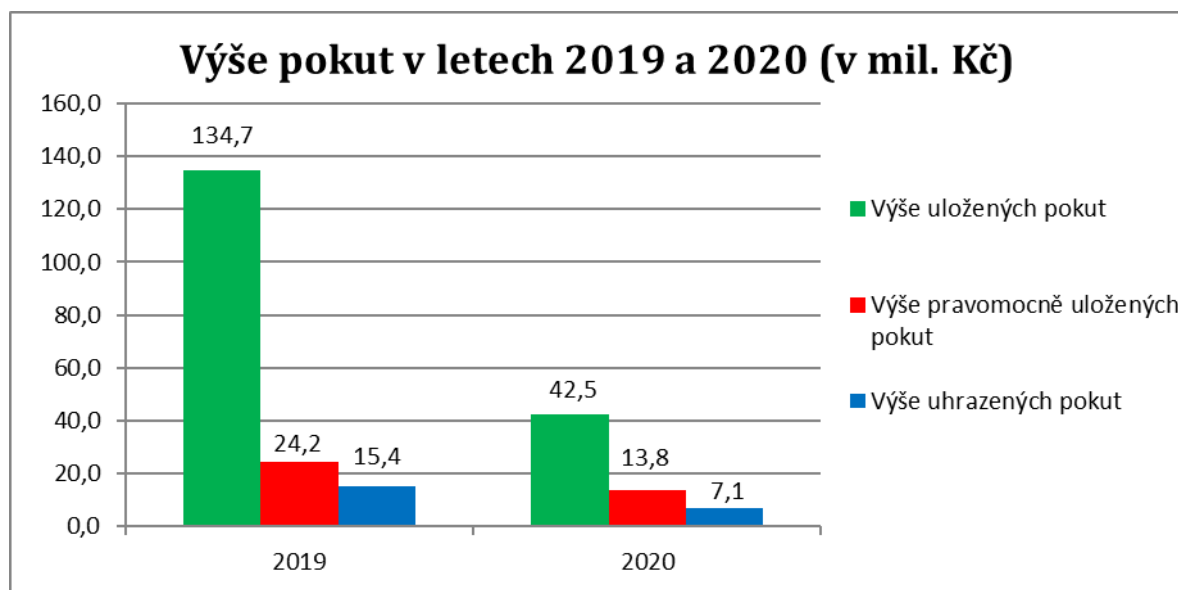
S ohledem na uvedené rozlišuje Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2020 (dále též jen „Přehled“) **pokuty uložené** (rozhodnutími, proti nimž lze podat opravný prostředek), **pokuty pravomocně uložené** (rozhodnutími, která nabyla právní moci) a **pokuty uhrazené** (po skončených správních a soudních řízeních).

Výše uložených pokut se snížila na 42 511 257 Kč, meziroční pokles výše pokut činil 68,45 %. Výše uhrazených pokut v roce 2020 se snížila téměř na úroveň roku 2018 a činila – v absolutním vyjádření 7 067 424 Kč, meziroční pokles činil 54,17 %.

Pro ilustraci předkládáme výši pokut uložených, pokut pravomocně uložených a pokut

uhrazených v letech 2019 a 2020.

Graf č. 3: Výše pokut v letech 2019 a 2020

V souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 na území České republiky (dále jen „COVID 19“) se stal rok 2020 i z hlediska cenových kontrol zcela neporovnatelný s předcházejícími roky.

Na základě opatření Vlády ČR vyhlášenými v souvislosti s výskytem nemoci COVID 19 byl významně omezen styk s veřejností, část příslušníků Celní správy České republiky (dále jen „celní správa“) byla ze standardních výkonů činností přeřazena k činnostem týkajících se boje proti COVID 19. Dále byly omezeny otevírací doby obchodů a provozoven služeb, případně i zcela uzavřeny vybrané druhy obchodů a uzavřeny některé provozovny služeb. Z důvodu těchto nutných opatření byla omezena možnost provádět cenové kontroly na místě.

Některé kontrolní orgány proto přistoupily k provádění kontrol distanční (korespondenční) formou. Tato forma kontroly je však, s ohledem na nutnost komunikace s kontrolovanými subjekty výhradně elektronicky, z hlediska času a objemu vyžádaných a zpracovávaných podkladů výrazně časově náročnější než kontroly prováděné na místě.

1. Úvod

Ustanovením § 14 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, (dále též jen „zákon o cenách“) je vládě ČR uloženo každoročně do 30. dubna předložit Poslanecké sněmovně „Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů“ za předcházející kalendářní rok. Předkládaný materiál shrnuje informace o cenových kontrolách provedených v roce 2020 níže uvedenými cenovými kontrolními orgány na základě jimi předložených zpráv. Současně obsahuje porovnání let 2017 až 2020.

1.1. Cenové kontrolní orgány

Podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, mohly v roce 2020 provádět kontrolu dodržování cenových předpisů následující orgány.

Schéma č. 1: Cenové kontrolní orgány

Ministerstvo financí (dále též „MF“)

Specializovaný finanční úřad (dále též „SFÚ“)

Celní úřady (dále též "CÚ")

Český telekomunikační úřad (dále též „ČTÚ“)

Energetický regulační úřad (dále též „ERÚ“)

Státní energetická inspekce (dále též „SEI“)

Státní ústav pro kontrolu léčiv (dále též „SÚKL“)

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře
(dále též "ÚPDI")

Krajské a obecní úřady

1.2. Předmět cenové kontroly

Cenová kontrola je ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 zákona o cenách činností, v rámci které se ověřuje, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení zákona o cenách a cenových předpisů, zda jsou správně předkládány podklady pro potřeby cenových orgánů, zda byla splněna opatření uložená k nápravě a zda poskytovatel platebních

služeb neporušuje ustanovení zákona upravujícího platební styk týkající se výše úplaty za služby poskytované v rámci základního platebního účtu.

Schéma č. 2: Předmět kontroly – porušení cenových předpisů subjekty

Prodávající poruší cenové předpisy tím, že:

- nabízí nebo prodává zboží v rozporu s úředně stanovenými cenami (prodej za vyšší cenu než maximální nebo jinou než pevnou cenu, resp. za cenu nižší než minimální),
- nedodrží určené podmínky sjednané podle § 2 odst. 1 zákona o cenách,
- nedodrží pravidla věcného usměrňování cen,
- nevede či neuchovává cenovou evidenci,
- nesplní povinnosti při označování zboží cenami,
- neposkytne cenovému orgánu bezplatně informaci nebo podklad podle § 12 odst. 1 zákona o cenách, resp. předá nepravdivé údaje,
- požaduje za služby poskytované v rámci základního platebního účtu úplatu neodpovídající obvyklé ceně dle zákona o cenách,
- zneužije své výhodnější hospodářské postavení při sjednávání ceny,
- neposkytne informace o cenách při poskytování služeb cestovních kanceláří,
- nedodrží cenové moratorium.

Kupující, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, poruší cenové předpisy tím, že:

- koupí zboží za cenu, která není v souladu s cenou úředně stanovenou podle § 5 odst. 1 zákona o cenách,
- kupuje za cenu vyšší, než je cena regulovaná, pokud na úhradu této ceny čerpá prostředky ze státního rozpočtu.

Kupující (platí pro všechny kupující) poruší cenové předpisy tím, že:

- nedodrží určené podmínky sjednané podle § 2 odst. 1 zákona o cenách,
- neposkytne cenovému orgánu bezplatně informaci nebo podklad podle § 12 odst. 1 zákona o cenách, resp. předá nepravdivé údaje,
- zneužije své výhodnější hospodářské postavení při sjednávání ceny.

V rámci cenových kontrol může být zjištěno porušení jednoho ustanovení zákona o cenách, případně i více ustanovení současně.

Cenové kontroly jsou prováděny především na základě ročních plánů jednotlivých cenových kontrolních orgánů, dále podle zadání Ministerstva financí, popř. Vlády ČR či Parlamentu ČR a na základě podnětů a stížností občanů a právnických osob.

1.3. Oblasti cenové kontroly

V roce 2020 bylo kontrolováno dodržení cenových předpisů v následujících deseti oblastech.

Schéma č. 3: Oblasti cenové kontroly

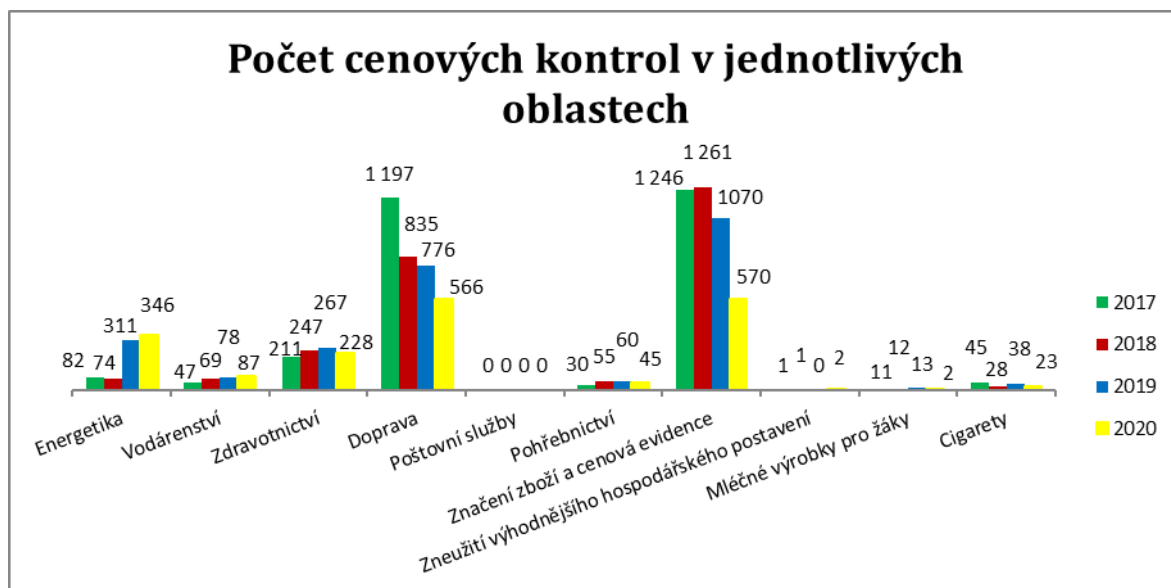

V níže uvedeném schématu jsou zobrazeny oblasti cenové kontroly spolu s orgány, které tuto kontrolu provádějí.

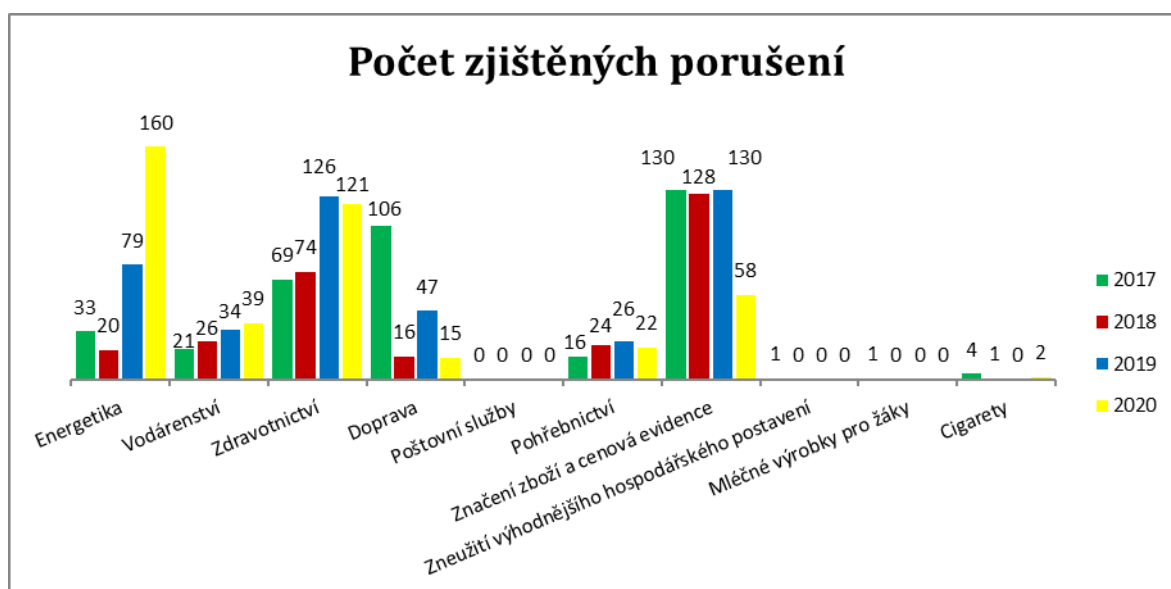
Schéma č. 4: Oblasti cenové kontroly s cenovými kontrolními orgány

Energetika	Vodárenství	Zdravotnictví	Doprava	Poštovní služby
ERÚ	SFÚ	SFÚ	SFÚ	ČTÚ
SEI	MF	SÚKL	ÚPDI	
	krajské a obecní úřady		krajské a obecní úřady	
Pohřebnictví	Značení zboží a cenová evidence	Zneužití výhodnějšího hospodářského postavení	Mléčné výrobky pro žáky	Cigarety
SFÚ	SFÚ	všechny cenové kontrolní orgány	SFÚ	celní úřady
krajské a obecní úřady	krajské a obecní úřady		krajské a obecní úřady	

Graf č. 4: Počet cenových kontrol v jednotlivých oblastech

Graf č. 5: Počet zjištěných porušení

1.4. Preventivní opatření a opatření k nápravě

V rámci preventivních opatření dochází k neustálému zveřejňování pravidel cenové regulace a aktuálních změn. Na webových stránkách cenových regulátorů jsou zveřejňována výkladová stanoviska k cenovým předpisům. Přehled provedených cenových kontrol a rozhodnutí o uložení pokuty, která nabyla právní moci, se zveřejňuje v Cenovém věstníku Ministerstva financí.

V rámci nápravných opatření dochází k opakovaným kontrolám subjektů, u nichž byla provedena kontrola se zjištěním, a je sledováno, zda přistoupily k nápravě. Subjekty často dobrovolně přijímají další nápravná opatření typu interních školení k problematice cenové regulace nebo úpravy softwaru pro cenovou evidenci.

2. Energetika

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Energetický regulační úřad	Ceny tepelné energie, elektřiny a plynu
	Správné poskytování informací spotřebiteli při nabídce a prodeji dodávek elektřiny a plynu
Státní energetická inspekce	Dodržování věcných podmínek, stanovených cenovým rozhodnutím ERÚ pro příslušný kalendářní rok, pro stanovení úřední ceny elektřiny vyrobené z podporovaných zdrojů energie

2.1. Elektroenergetika a plynárenství

Předmětem kontroly ERÚ bylo na základě ustanovení § 14 zákona o cenách ověření, zda kontrolovaná osoba při nabídce a prodeji sdružených služeb dodávky elektřiny a plynu poskytuje informace spotřebiteli tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před sjednáním smlouvy ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 zákona o cenách.

ERÚ se zaměřuje na dodržování úředně stanovené ceny, mj. na případy uplatňování cen stanovených pro distribuční sazby v odběrných místech elektřiny. Držitelé licencí v oblasti elektroenergetiky a plynárenství na svých webových stránkách u svých produktů neuvádí konečnou nabídkovou cenu, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky. ERÚ proto průběžně monitoruje změny nabídkových cen na webových stránkách jednotlivých držitelů licence na obchod s elektřinou a plynem a zjišťuje případné nedostatky. V některých případech bylo zjištěno neoprávněné užití distribuční sazby (zejména kategorie D) zákazníky v odběrových místech elektřiny, čímž nebyly dodrženy úředně stanovené ceny kupujícím při koupi zboží. Pokud bylo užití (uplatnění) této distribuční sazby prokázáno již v rámci těchto šetření, byly tyto případy předány přímo k řízení o přestupku.

V případě nedostatečného prokázání zjištěných nedostatků v průběhu šetření, zahajuje ERÚ kontrolu ve smyslu zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „kontrolní řád“), zaměřenou na to, zda konečná nabídková cena zahrnuje všechny daně, cla a poplatky.

Dalším předmětem kontroly v elektroenergetice a plynárenství v roce 2020 byly případy koupě zboží kupujícím za cenu, která není v souladu s cenou úředně stanovenou podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona o cenách. Jedná se zejména o nedodržení cen stanovených cenovým rozhodnutím ERÚ. Kontrolní orgán v roce 2020 zjistil několik případů nedodržení úředně stanovené ceny rozhodnutím ERÚ obchodníkem v rámci vystavených vyúčtování sdružených služeb dodávky elektřiny zákazníkům. V souvislosti s tím bylo zjištěno přes 100 případů vystavených vyúčtování sdružených služeb dodávky elektřiny či plynu se značným časovým zpožděním (od 98 do 345 dnů

od data, kdy měl dodavatel k dispozici potřebné údaje pro vyúčtování v systému operátora trhu), které musely být řešeny jako porušení povinností držitele licence podle energetického zákona.

Nalezená pochybení

- **Chybné uvádění ceny na webových stránkách držitelů licencí, kdy konečná nabídková cena nezahrnuje všechny daně, cla a poplatky**
- **Nedodržení úředně stanovené ceny při prodeji zboží - neoprávněné užití distribuční sazby kategorie D v odběrných místech elektřiny**

2.2. Teplárenství

Předmětem kontrol v odvětví teplárenství je zjišťování, zda kontrolovaná osoba v kontrolovaném roce a v kontrolované cenové lokalitě neporušila cenové předpisy tím, že sjednala nebo požadovala cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

Náročnost prováděných kontrol se odvíjí od rozsahu kontrolované cenové lokality, počtu dotčených odběrných míst a počtu uplatňovaných cen tepelné energie (rozdílné ceny tepelné energie na jednotlivých úrovních předání tepelné energie odběrateli, individuální ceny, cenová pásma, kategorizace cen, ceníky apod.). Značný rozsah cenové lokality se projevuje také v rozsahu zajištění nezbytných podkladů ke kontrole, rozsahu použití alokačních klíčů k dělení společných nákladů mezi různé podnikatelské činnosti, mezi jednotlivými cenovými lokalitami a na jednotlivých úrovních předání tepelné energie, resp. při různých podnikatelských činnostech, mezi jednotlivými cenovými lokalitami, při kombinované výrobě elektřiny a tepla a na jednotlivých úrovních předání tepelné energie a ověření ekonomicky oprávněných nákladů souvisejících s výrobou a rozvodem tepelné energie.

ERÚ jako cenový orgán provádí i pravidelný monitoring a hodnocení podkladů k cenám tepelné energie (včetně kalkulací) v rámci tzv. regulačního výkaznictví, kdy dodavatelé tepelné energie vykazují každoročně do 30. dubna informace k cenám tepelné energie za jednotlivé cenové lokality u jimi provozovaných licencovaných i nelicencovaných zdrojů tepelné energie. Základní informace o cenách tepelné energie ERÚ získává i v rámci kontrol dodržování povinnosti vyplývající podle energetického zákona, zejména kontrol týkajících se dodržování dodávek tepelné energie.

Výsledky popsanych činností bývají podnětem pro cenové kontroly z vlastní činnosti úřadu.

Nalezená pochybení

- V kalkulaci výsledné ceny tepelné energie kontrolovaná osoba uplatnila náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, a to zejména v položce „Palivo“, „Opravy a údržba“, „Odpisy“ a „Režie“
- V kalkulaci výsledné ceny tepelné energie kontrolovaná osoba uplatnila příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění a životní pojištění, což nelze považovat za ekonomicky oprávněný v ceně tepelné energie nezbytný pro výrobu anebo rozvod tepelné energie
- Kontrolovaná osoba nedodržela závazný postup při kalkulaci výsledné ceny tepelné energie, popř. nesestavila kalkulace výsledné ceny tepelné energie vůbec
- Při kombinované výrobě elektřiny a tepla použila kontrolovaná osoba nesprávný postup dělení společných ekonomicky oprávněných nákladů na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla

2.3. Podporované zdroje energie

Předmětem cenové kontrolní činnosti u podporovaných zdrojů energie (dále též jen „POZE“) je ověřit dodržování věcných podmínek stanovených cenovým orgánem podle ustanovení § 5 odst. 5 zákona o cenách, tzn. ověřit, zda kontrolovaná osoba splňuje všechny věcné podmínky, včetně pravidel a postupů pro možné nárokování úředně stanovených cen dle platných cenových rozhodnutí ERÚ.

Cenové kontroly zpravidla navazují na kontroly dodržování povinností vyplývajících ze zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo na dodržování povinností držitele licence vyplývajících ze zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Kontroly výrobců elektřiny z POZE jsou zahajovány přednostně na základě podnětů přijatých územním, resp. ústředním inspektorátem, a to zejména od společnosti OTE a.s. Rovněž jsou kontroly zahajovány z vlastní iniciativy územních inspektorátů se zaměřením na významnější výrobce elektřiny z POZE ve smyslu čerpané podpory.

V roce 2019 obnovila SEI činnost v oblasti cenových kontrol při výplatě podpory výroby elektřiny z podporovaných zdrojů energie. Tyto kontroly nebyly od roku 2016 vykonávány v důsledku legislativní změny, již došlo k převedení pravomocí ke kontrolám podporovaných zdrojů energie na Energetický regulační úřad (ERÚ), přičemž pravomoc SEI k provádění cenových kontrol POZE formálně zůstala. Po analýze, která ukázala, že dozor nad daným trhem není zajištěn dostatečně (kontroly jsou časově náročné stejně jako navazující řízení o přestupku), začala SEI od 1. ledna 2019 tyto kontroly opět provádět. V roce 2019 vedly SEI i ERÚ kontroly v rámci vzájemné koordinace činnosti.

Za rok 2019 provedla SEI 259 kontrol, v roce 2020 SEI zahájila 142 kontrol. V roce 2019

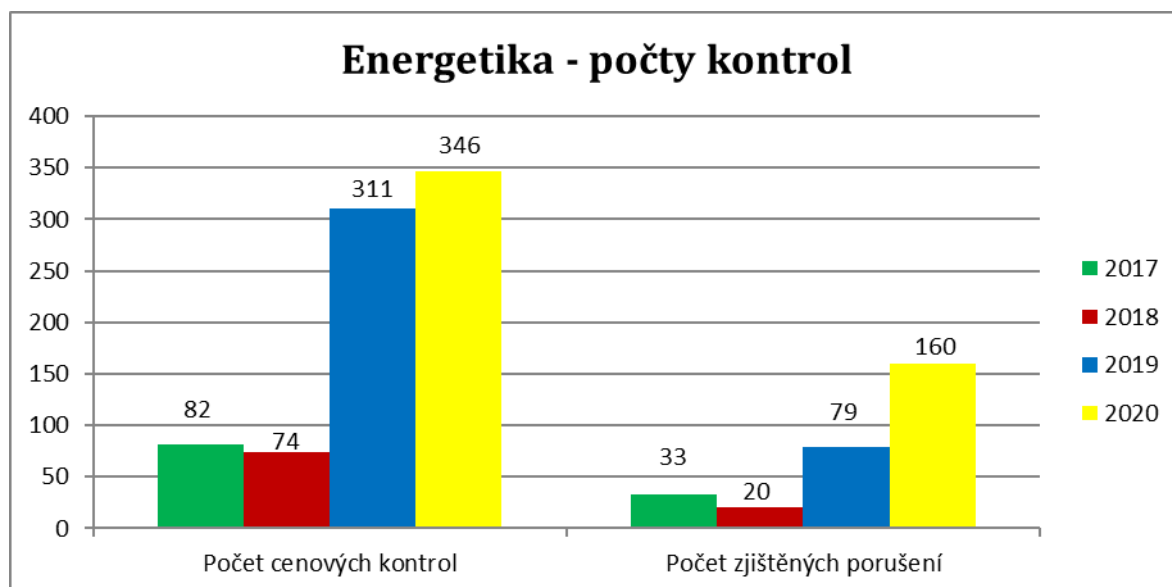
bylo shledáno porušení v 47 případech, v roce 2020 v 31 případech kontrol zahájených v roce 2019 a ukončených v roce 2020. U kontrol zahájených v roce 2020 bylo zjištěno 35 porušení. SEI uložila v roce 2020 pokuty v 56 případech, celkem ve výši 2 442 928 Kč.

Snížení počtu kontrol provedených SEI v roce 2020 oproti předchozímu roku byl způsoben především omezeními souvisejícími s pandemií COVID-19 a dále pak legislativními povinnostmi plynoucími z ochrany zvláštních zájmů dle § 13 odst. 1 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 25. 1. 2020 spočívající v zavedení povinnosti stavebníka zajistit si závazné stanovisko SEI, pokud je stanovena povinnost vypracovat průkaz pro účely výstavby nové budovy nebo větší změny dokončené budovy u budovy s celkovou energeticky vztažnou plochou větší než 350 m².

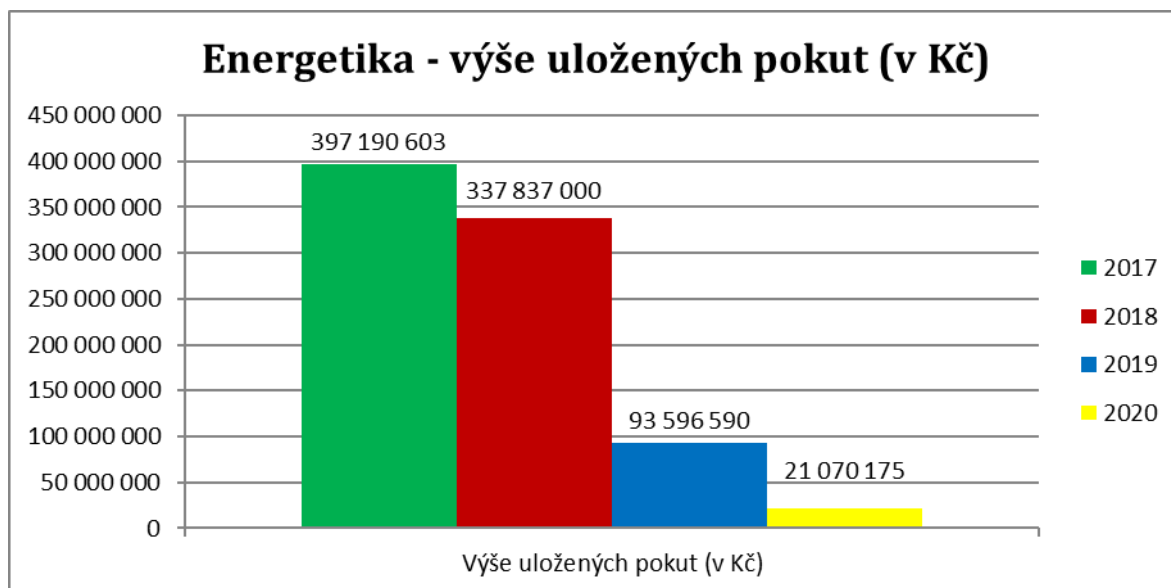
Nalezená pochybení

- **Neobvykle vysoká hodnota ročního využití instalovaného výkonu elektřiny, způsobená nejčastěji chybným postupem při odečtu měřidla, chybami měření sloužícího pro uplatňování podpory elektřiny POZE nebo vyšší instalovaný výkon výroby v kontrolovaném období neodpovídající licenci**
- **Nesprávně stanovené zelené bonusy a výkupní ceny z důvodu uplatnění nároku na chybně stanovenou technologickou a vlastní spotřebu**

Graf č. 6: Energetika - počet kontrol

Graf č. 7: Energetika - výše uložených pokut

Z celkového počtu externích podání (podnětů) v oblasti teplárenství je téměř 30 % zaměřeno na cenu tepelné energie (zbylých 70 % je zaměřeno na povinnosti vyplývající z energetického zákona, dále na rozúčtování subjektů a náležitosti vyúčtování dodávek). Kontrolu cen tepelné energie ERÚ však zahajuje až na základě prošetření těchto podání, kdy je ověřována reálnost a důvodnost těchto podání. V případě zjištěných nedostatků je důvodné zahájit kontrolu podle kontrolního řádu. Od roku 2019 ERÚ v případě zjištění porušení povinností vyplývajících z právních předpisů a zajištění dostatečných podkladů, tzn. zajištění úplného stavu věci v rozsahu nezbytného pro možné zahájení řízení o přestupku, již v rámci šetření, je popis takového zjištění předán přímo do správního řízení, tj. řízení o přestupku, a není tak zahajována kontrola podle kontrolního řádu. V případech, kde kontrolní útvar nemá pochybnost o jednání dodavatelů energie na základě shromážděných podkladů a jejich jednání má přímý dopad na zákazníka či konečného spotřebitele, se ERÚ domnívá, že je proces kontrolního řízení podle kontrolního řádu již redundantním úkonem. Z důvodu urychlení celého procesu dozorové činnosti a uplatnění nástrojů na odstranění nežádoucího stavu (agresivní obchodní praktiky, klamavé praktiky, uplatňování vyšších cen apod.) ERÚ považuje přímé předání zjištění z šetření do správního řízení jako flexibilnější cestu zajištění nápravy pro zákazníka a konečného spotřebitele, a tak i účinnější pomoc dozorového orgánu. V roce 2020 bylo předáno celkem 209 šetření k zahájení správního řízení o přestupku. Z důvodu předávání šetření přímo k zahájení správního řízení o přestupku se tak o příslušný počet snížil počet vykazovaných kontrol zahájených podle kontrolního řádu.

Počet kontrol zahájených i ukončených ERÚ, je vyšší, neboť byly ukončeny některé rozsahem náročnější kontroly z předchozích let a byly provedeny cenové kontroly v teplárenství, kde byly cenové lokality menšího rozsahu a tedy i účetní agenda nezbytná pro posouzení dodržování závazných podmínek věcného usměrňování cen tepelné energie. Současně se zvýšil rozsah agendy spojené s ochranou spotřebitele, tj. počet

kontrol zaměřených na porušení zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Počet zaměstnanců zabývajících se mj. cenovými kontrolami byl i v roce 2020 opět snížen oproti předchozím rokům. Dozorovou činnost a navazující řízení v roce 2020 provádělo 17 zaměstnanců, oproti 20 zaměstnancům v roce 2019 a 24 zaměstnancům v roce 2018.

3. Vodárenství

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Ministerstvo financí	Ceny pitné vody, odpadní vody a povrchové vody
Specializovaný finanční úřad	

V oblasti vodárenství jsou věcným usměrňováním cen podle ustanovení § 6 zákona o cenách regulovány ceny:

- a) pitné vody dodávané odběratelům nebo do vodovodní sítě pro veřejnou potřebu jiné osobě než je odběratel,
- b) odpadní vody odvedené kanalizací nebo převzaté od jiného vodohospodářského subjektu,
- c) povrchové vody odebrané z vodních toků a ostatních povrchových vod.

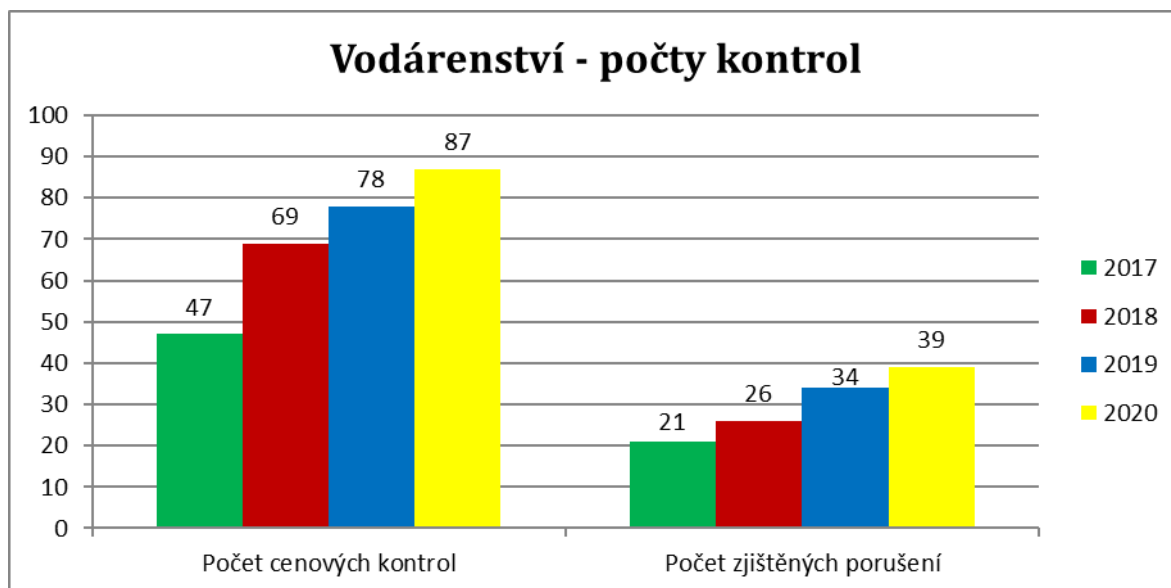
Kontrolu cen v oblasti vodárenství provádí MF a SFÚ. Mohou ji provádět i krajské a obecní úřady.

MF a SFÚ výkon kontrol dodržování cenových předpisů u provozovatelů vodohospodářské infrastruktury vzájemně koordinují, přičemž MF provádí cenové kontroly u 50 největších provozovatelů podle objemu dodané pitné vody nebo odvedené vody odpadní (tzv. „TOP 50“), Specializovaný finanční úřad se zaměřuje především na kontroly dodržování cenových předpisů u menších provozovatelů vodohospodářské infrastruktury a obcí.

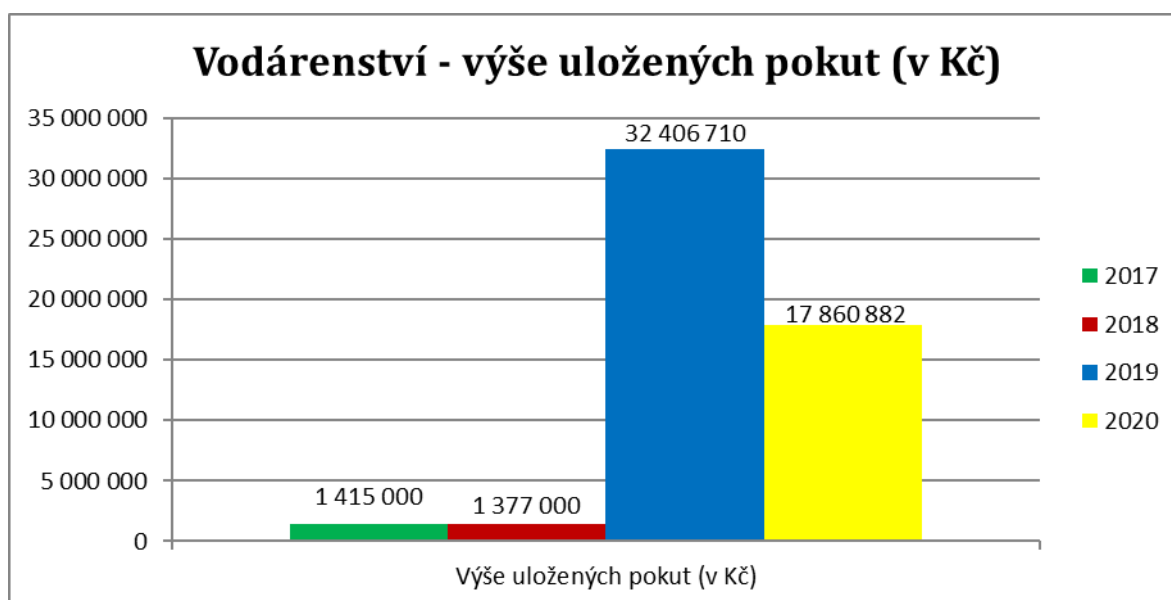
SFÚ se v roce 2020 zaměřil na kontrolu cen pro vodné a stočné v případech, kdy provozovatelé vodohospodářské infrastruktury, tj. kontrolované subjekty:

- a) jsou vlastníky vodohospodářské infrastruktury (zpravidla obce, dobrovolná sdružení obcí), popř. jsou vlastněni vlastníkem vodohospodářské infrastruktury (např. obcemi založené obchodní společnosti) nebo
- b) ji provozují na základě dlouhodobých smluv o pronájmu uzavřených s vlastníky (zpravidla subjekty soukromého sektoru).

Graf č. 8: Vodárenství – počet kontrol

Graf č. 9: Vodárenství – výše uložených pokut

V oblasti vodárenství bylo v roce 2020 provedeno celkem 87 cenových kontrol¹, což je o 9 cenových kontrol více než v roce 2019, z toho se v 3 případech jednalo o opakované cenové kontroly, z nichž v jednom případě bylo opět zjištěno porušení cenových předpisů, a subjektu byla udělena pokuta ve výši 2 700 000 Kč. Na základě podaných podnětů bylo realizováno celkem 22 cenových kontrol, kdy v deseti případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů.

Na základě provedených cenových kontrol byly uloženy pokuty v celkové výši 17 860 882 Kč, z nichž pravomocně bylo uloženo 12 pokut v úhrnné výši 9 798 000 Kč.

¹ Jedná se jak o kontroly, které byly zahájeny v roce 2020, tak i o pokračování kontrol z let 2018 a 2019.

Nalezená pochybení

- **Zahrnutí ekonomicky neoprávněných nákladů nebo nákladů nedoložených z účetnictví do kalkulace ceny vody**
- **Neprovedení výpočtu přiměřeného zisku zajišťujícího přiměřenou návratnost použitého kapitálu, popř. nedodržením pravidel pro jeho výpočet**
- **Zahrnutí nepřiměřeného zisku z důvodu nerespektování maximálního koeficientu meziročního růstu přiměřeného zisku**

4. Zdravotnictví

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Ceny poskytovaných zdravotních výkonů
Státní ústav pro kontrolu léčiv	Ceny léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, zdravotnických prostředků a stomatologických výrobků

4.1. Zdravotní výkony

Předmětem cenových kontrol v roce 2020 byly především lékařské úkony z oborů stomatologie, oftalmologie a lázeňství.

Ceny zdravotních výkonů jsou regulovány příslušným cenovým předpisem Ministerstva zdravotnictví, a to úředně stanovenou maximální cenou podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona o cenách nebo věcným usměrňováním cen podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

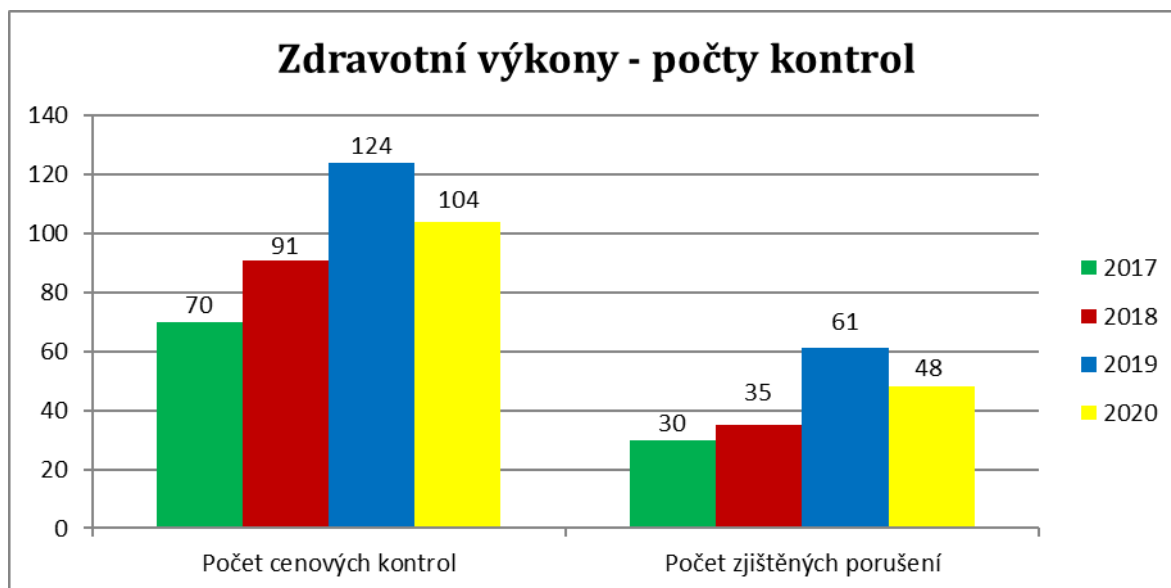
Maximální cenou jsou regulovány ceny zdravotních výkonů:

- a) hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo z prostředků státního rozpočtu, popř. rozpočtů orgánů justice, státního zastupitelství, policie nebo Vězeňské služby České republiky,
- b) poskytovaných vládním stipendistům.

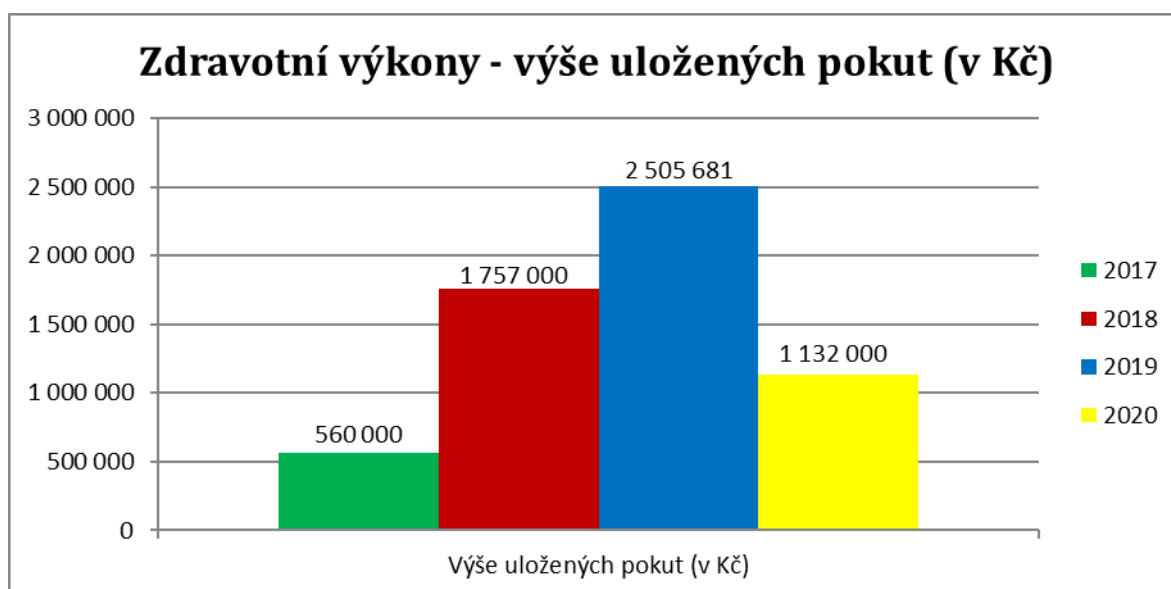
Věcným usměrňováním cen jsou regulovány ceny zdravotních výkonů nehrazených z veřejného zdravotního pojištění poskytnutých:

- a) osobám, které jsou zdravotně pojištěné ve veřejném zdravotním pojištění v České republice, v členském státu Evropské unie, ve státu Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederace,
- b) českému občanovi, který není zdravotně pojištěn podle písm. a).

Graf č. 10: Zdravotní výkony – počet kontrol

Graf č. 11: Zdravotní výkony – výše uložených pokut

Dodržování cenových předpisů při poskytování zdravotních výkonů kontroluje SFÚ. Zdravotní výkony regulované maximální cenou jsou převážně hrazeny zdravotními pojišťovnami. U těchto výkonů je oprávněný předpoklad, že jejich ceny sjednané s jejich poskytovateli jsou v souladu s cenovými předpisy a zdravotní pojišťovny si v rámci své úhrady výši těchto cen kontrolují. SFÚ se proto přednostně zaměřuje na kontroly dodržování cenových předpisů při poskytování zdravotních výkonů regulovaných věcným usměrňováním cen.

V roce 2020 bylo v oblasti zdravotnictví provedeno celkem 104 cenových kontrol². Na základě provedených cenových kontrol bylo zjištěno porušení cenových předpisů v 48 případech, zároveň bylo uloženo celkem 48 pokut v úhrnné výši 1 132 000 Kč.

² Jedná se jak o kontroly, které byly zahájeny v roce 2020, tak i o pokračování kontrol z let 2018 a 2019.

Na základě provedených cenových kontrol bylo pravomocně uloženo celkem 23 pokut v úhrnné výši 787 000 Kč.

Počet kontrol se snížil především z důvodu změny způsobu provádění cenových kontrol, z důvodu nepříznivé epidemiologické situace v souvislosti s pandemií COVID 19, neboť výkon cenových kontrol na místě byl ve značném objemu nahrazen výkonem kontroly korespondenční formou s vyšší časovou náročností a také z důvodu omezení rozsahu poskytovaných zdravotních služeb.

V oblasti zdravotnictví nebyla v roce 2020 realizována žádná opakovaná cenová kontrola. Na základě podnětu byly realizovány 4 cenové kontroly, z toho 3 se zjištěním porušení cenových předpisů.

Nalezená pochybení

- **Nesestavení, a tedy i neuchování kalkulací k cenám zdravotních výkonů po zákonem stanovenou dobu**
- **Zahrnutí ekonomicky neoprávněných nákladů nebo nákladů nedoložených z účetnictví do kalkulace ceny (náklady na pronájmy jiným subjektům, jazyková školení, školení mimo obor činnosti, kulturní akce, nerozdělení nákladů mezi stomatologii a dentální hygienu)**

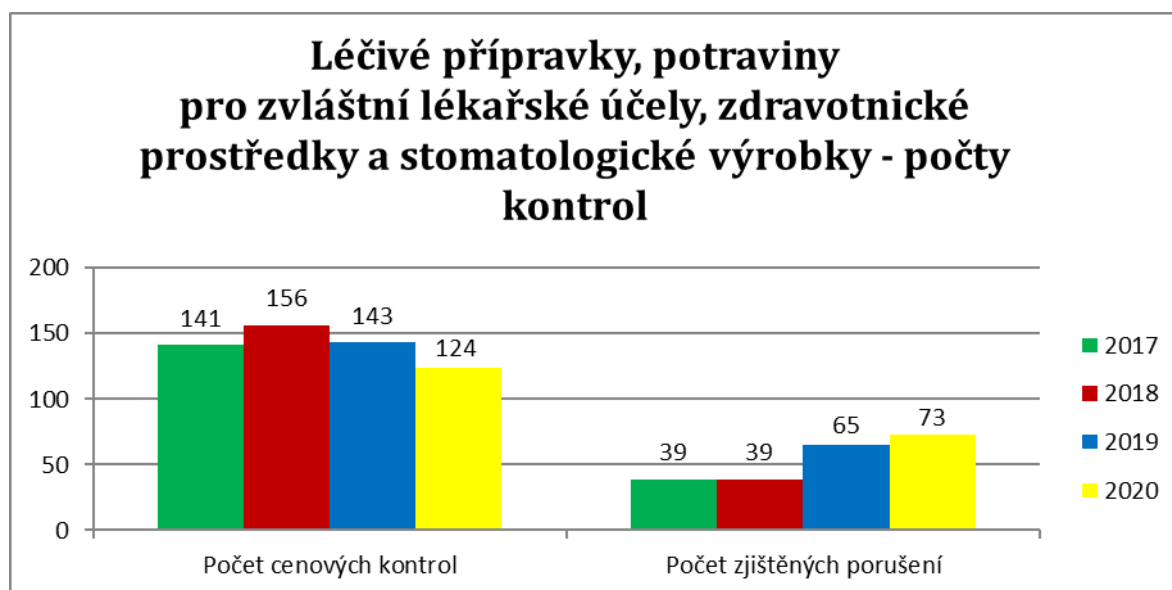
4.2. Léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky

Předmětem cenové kontroly SÚKL u poskytovatelů lékařské péče (lékáren a výdejen) bylo zejména dodržování úředně stanovených cen a maximální výše uplatněné obchodní přírážky včetně cen pro konečného spotřebitele u hromadně vyráběných léčivých přípravků, které jsou před jejich výdejem upravovány.

Předmětem kontroly bylo rovněž dodržování pravidel věcného usměrňování cen u individuálně připravovaných léčivých přípravků. Dále bylo ověřováno plnění povinnosti vedení evidence cen uplatněných při prodeji, označování léčivých přípravků cenami a způsob informování pacienta o ceně a výši doplatku, jakož i dodržování lhůt doprodeje v případě snížení maximální ceny vykonatelným rozhodnutím Ústavu v návaznosti na probíhající procesy revizí cen a úhrad léčivých přípravků.

V případě cenových kontrol u distributorů léčivých přípravků byly, kromě dodržování úředně stanovených cen a maximální výše uplatněné obchodní přírážky, ověřovány také další povinnosti vyplývající z platného cenového předpisu, zejména povinnost informovat odběratele o základu pro výpočet maximální obchodní přírážky, o výši vlastní uplatněné obchodní přírážky a o obchodních přírážkách uplatňovaných a oznámených distributorovi jinými osobami, vykonávajícími distribuci.

Graf č. 12: Léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky – počet kontrol

Graf č. 13: Léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky – výše uložených pokut

V roce 2020 provedl SÚKL celkem 124 cenových kontrol³ v oblasti léčivých přípravků. V 73 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a byly uloženy pokuty v celkové výši 264 000 Kč. Právní moci nabylo v roce 2020 celkem 17 rozhodnutí o uložení pokuty za cenové delikty v celkové výši 54 000 Kč.

Důvodem nižšího počtu provedených kontrol v roce 2020 byla zejména nepříznivá epidemická situace v souvislosti s pandemií COVID 19 v České republice. V této souvislosti bylo přistoupeno k provádění kontrol distanční formou. Tato forma kontroly je však, s ohledem na nutnost komunikace s kontrolovanými subjekty výhradně

³ Jedná se jak o kontroly, které byly zahájeny v roce 2020, tak i o pokračování kontrol z let 2018 a 2019.

elektronicky, z hlediska času a objemu vyžádaných a zpracovávaných podkladů výrazně náročnější než kontroly prováděné na místě. Dalším důvodem bylo rozšíření cenových kontrol o oblast individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití, která je upravena zvláštním cenovým předpisem.

V roce 2020 přijal Ústav tři stížnosti týkající se cen regulovaných léčivých přípravků, přičemž dvě z nich byla důvodem k provedení kontroly. V jednom případě bylo po posouzení podkladů předložených stěžovatelem zjištěno, že se o porušení cenových předpisů nejednalo. V rámci opatření k nápravě byla kontrolovaným osobám, které porušily cenové předpisy, nejčastěji uložena povinnost uvést postupy výpočtu konečných cen regulovaných léčivých přípravků do souladu s platnými cenovými předpisy a vést průkaznou cenovou evidenci. V rámci zpráv o přijatých nápravných opatřeních byla některými kontrolovanými osobami dobrovolně přijata další nápravná opatření (např. interní školení k problematice cenové regulace, úpravy a doplnění softwaru pro cenovou evidenci o další kontrolní mechanismy). V případě udělení nápravných opatření kontrolovaným subjektům jsou tyto subjekty povinny podat SÚKL písemnou zprávu o jejich realizaci, jejíž obsah a případně předložené důkazy (např. opravené nastavení kalkulací cen) se podrobně analyzují. V roce 2019 ani v roce 2020 nebyla provedena žádná opakovaná kontrola subjektů obchodujících s regulovanými léčivými přípravky ve smyslu ověření plnění uložených opatření k nápravě v praxi s ohledem na celkové množství provozovatelů lékáren a distributorů léčivých přípravků evidovaných na území České republiky.

V rámci kontroly dodržování cenových předpisů vykonával SÚKL v roce 2020 také kontrolu podmínek poskytování léčivých přípravků vázaných na lékařský předpis hrazených z veřejného zdravotního pojištění u poskytovatelů zdravotních služeb oprávněných vydávat léčivé přípravky (lékáren) na základě § 32 odst. 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o VZP“). V roce 2020 nebylo zjištěno žádné porušení povinnosti daných příslušným ustanovením zákona o VZP souvisejících s výdejem léčivých přípravků vázaných na lékařský předpis hrazených z veřejného zdravotního pojištění, na rozdíl od roku 2019, kdy bylo zjištěno pět případů porušení.

Nalezená pochybení

- **Nedodržení závazného postupu při tvorbě prodejní ceny individuálně připravovaných léčivých přípravků a hromadně vyráběných léčivých přípravků upravovaných před výdejem**
- **Nevedení nebo neuchovávání průkazné cenové evidence**
- **Nedodržení úředně stanovené maximální ceny při prodeji regulovaných léčivých přípravků**

5. Doprava

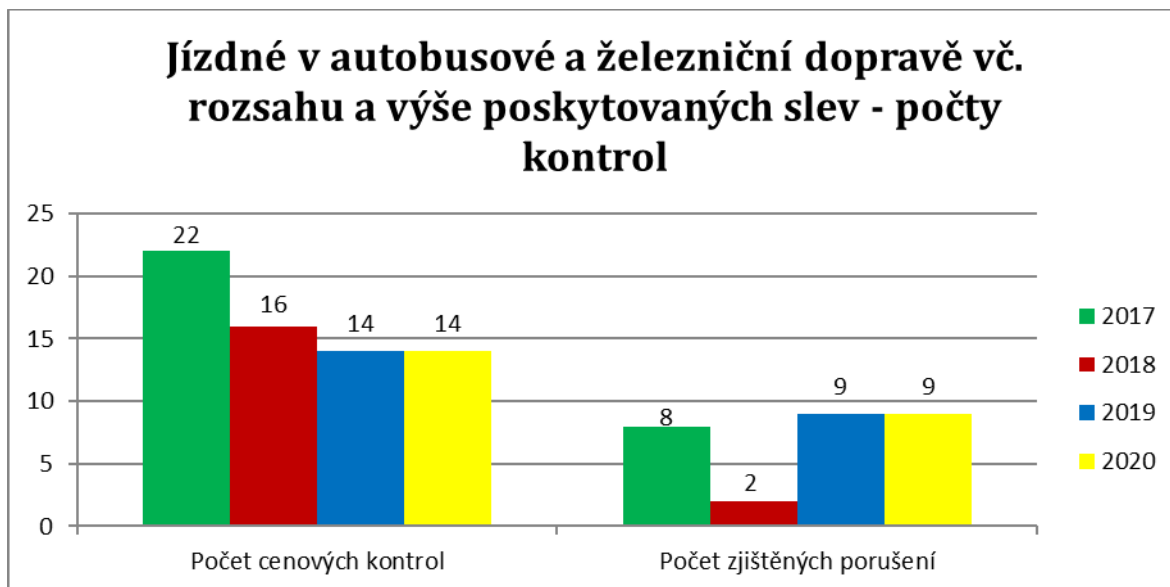
Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Ceny jízdného v autobusové a železniční dopravě provozované mimo MHD, vč. rozsahu a výše poskytovaných slev
Krajské a obecní úřady	
Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře	Ceny za užití železniční infrastruktury, za přidělení kapacity dráhy, za poskytnutí služeb prostřednictvím zařízení služeb, veřejně přístupných vleček a veřejné užití jinak veřejně nepřístupných vleček
Magistrát hl. města Prahy	Regulované ceny v osobní taxislužbě

5.1. Jízdné v autobusové a železniční dopravě vč. rozsahu a výše poskytovaných slev

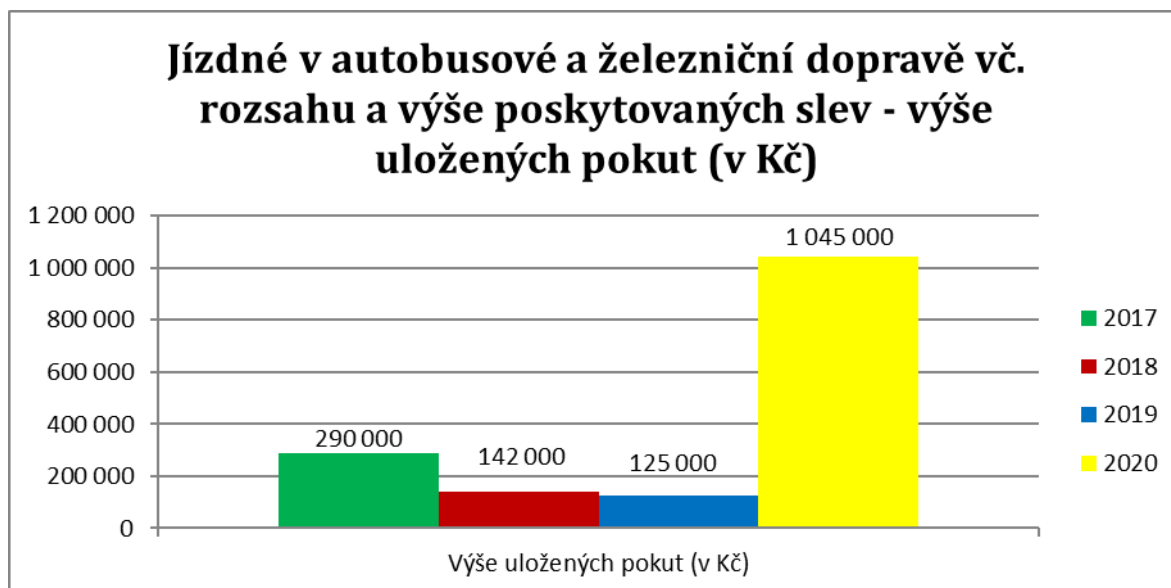
Kontrolu věcného usměrňování cen podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách provádí SFÚ.

Předmětem kontroly je rovněž rozsah a výše slev poskytovaných ve veřejné autobusové a železniční dopravě.

Graf č. 14: Jízdné v autobusové a železniční dopravě – počet kontrol

Graf č. 15: Jízdné v autobusové a železniční dopravě – výše uložených pokut

V roce 2019 i v roce 2020 bylo shodně provedeno celkem 14 cenových kontrol⁴. Počet cenových kontrol v porovnání s roky 2017 a 2018 má klesající trend z důvodu zaměření cenových kontrol na jiná odvětví (zdravotnictví, vodárenství a pohřebnictví) a realizaci převážné části osobní dopravy v rámci integrovaných dopravních služeb, u kterých je cena jízdného v gesci jednotlivých krajů. V roce 2020 byly uloženy 4 pokuty, oproti 3 pokutám v roce 2019. Jejich úhrnná výše činila 1 045 000 Kč, právní moci zatím nabyla pouze 2 rozhodnutí ukládající pokutu ve výši 45 000 Kč.

Počet opakovaných cenových kontrol klesl na nulu, oproti 3 opakovaným kontrolám v roce 2019 a 6 opakovaným kontrolám v roce 2018. V roce 2019 ani v roce 2020 nebyla provedena žádná cenová kontrola na základě podnětu.

Nalezená pochybení

- **Zahrnutí ekonomicky neoprávněných nákladů (penzijní připojištění) do výpočtu koeficientu „k“ v autobusové dopravě**

5.2. Užití železniční infrastruktury

Kontrola je zaměřena na dodržování podmínek pro uplatňování věcně usměrňovaných cen užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček a veřejně nepřístupných vleček a zařízení služeb ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a vedení cenové evidence dle ustanovení § 11 zákona o cenách.

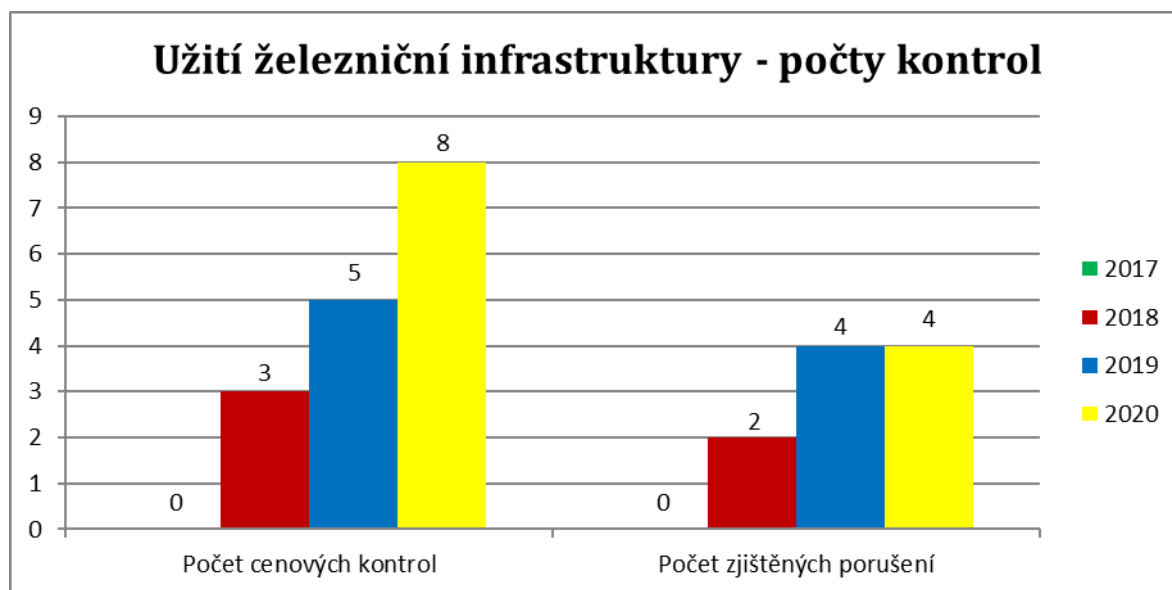
Cenovou kontrolu v této oblasti provádí ÚPDI.

Cenové kontroly uskutečněné v roce 2020 byly provedeny na základě kontrolní

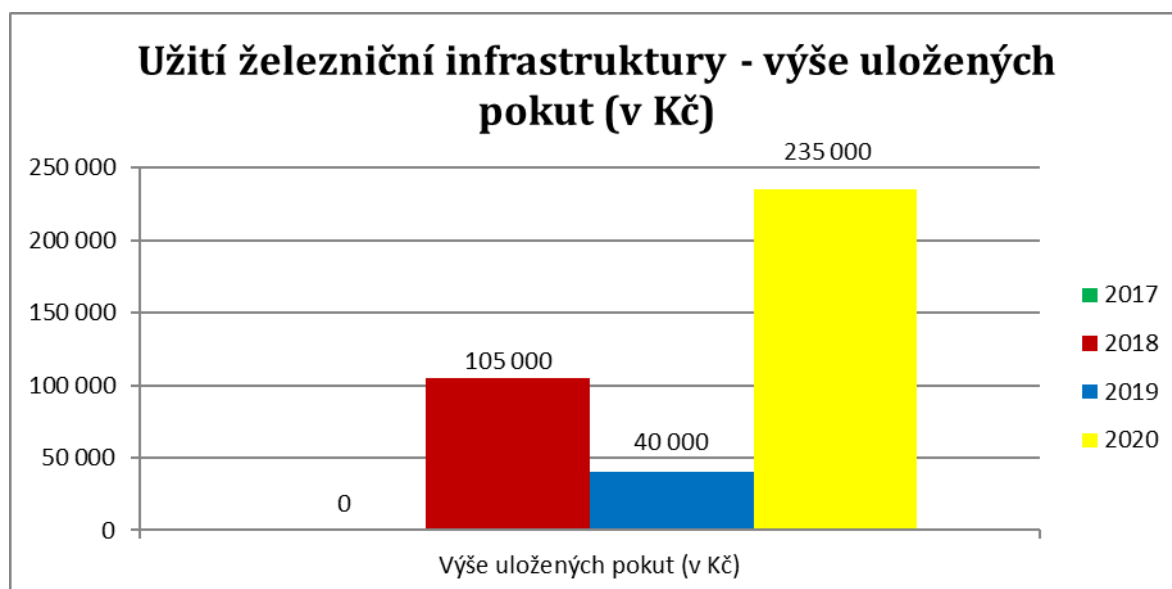
⁴ Jedná se jak o kontroly, které byly zahájeny v roce 2020, tak i o pokračování kontrol z let 2018 a 2019.

iniciativy ÚPDI, která vycházela z interně stanoveného plánu kontrol na rok 2020.

Graf č. 16: Užití železniční infrastruktury - počet kontrol

Graf č. 17: Užití železniční infrastruktury - výše uložených pokut

V roce 2020 byly zahájeny tři cenové kontroly, v jedné z nich bylo shledáno porušení cenových předpisů, vydáno pravomocné rozhodnutí o uložení správního trestu a pokuta ve výši 10 000 Kč byla v roce 2020 i zaplacená.

Dále byla v roce 2020 ukončena cenová kontrola, která byla zahájena v roce 2019. V rámci této cenové kontroly nebylo shledáno porušení cenových předpisů.

Zároveň byly v roce 2020 dokončeny pravomocným rozhodnutím tři cenové kontroly z minulých let, a to dvě kontroly zahájené v roce 2018 a jedna kontrola zahájená v roce 2019. V případech dvou cenových kontrol zahájených v minulých letech byla v roce 2020 vydána dvě pravomocná rozhodnutí v rámci odvolacího řízení. V obou případech bylo rozhodnuto o spáchání přestupku a byly uloženy pokuty. Jedna ve výši 10 000 Kč,

která byla i zaplacená a druhá ve výši 200 000 Kč se splatností v roce 2021. Zároveň nabylo právní moci rozhodnutí z roku 2019, kterým byla uložena a v roce 2020 i zaplacená pokuta ve výši 15 000 Kč.

Opatření k nápravě nebyla přijata, ponecháno v rovině sankcí.

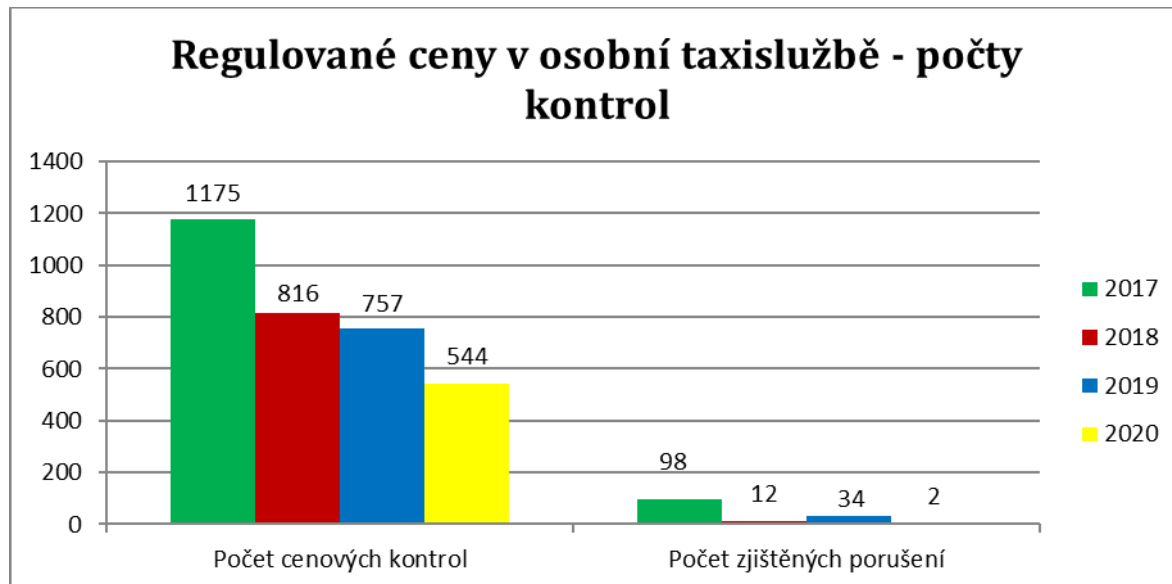
Nalezená pochybení

- **Porušení závazného postupu při tvorbě ceny nebo při kalkulaci ceny**
- **Požadování cen, které nebyly podloženy kalkulací věcně usměrňovaných cen**

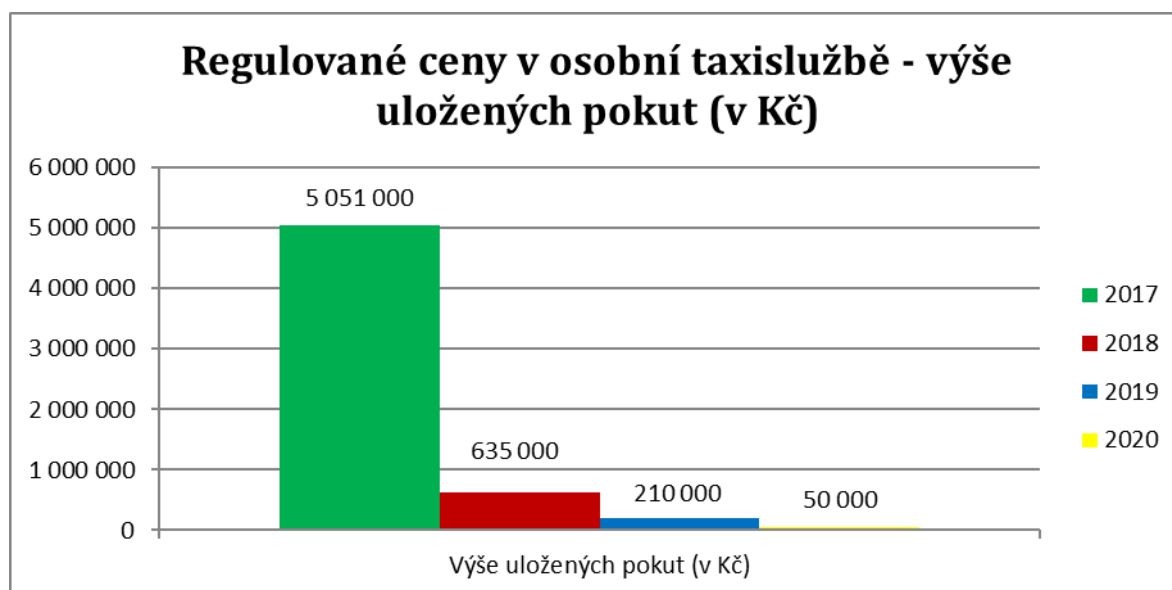
5.3. Regulované ceny v osobní taxislužbě

Kontroly prováděné Magistrátem hl. m. Prahy, odborem dopravy jsou zaměřeny na kontroly cen v oboru osobní taxislužby, kde Magistrát hl. m. Prahy využil zákonného zmocnění a nařízením č. 20/2006 Sb. HMP, ve znění pozdějších předpisů, stanovil maximální ceny v taxislužbě. Proti vydaným rozhodnutím o uložení pokut za porušení cenových předpisů provozovatelům taxislužby jsou podávána odvolání k Ministerstvu financí a v některých případech následně podávány žaloby ke správním soudům. Projednávání u soudů trvá i několik let. Nápravná opatření se při tomto druhu kontrol neukládají.

Graf č. 18: Regulované ceny v osobní taxislužbě – počet kontrol

Graf č. 19: Regulované ceny v osobní taxislužbě – výše uložených pokut

V roce 2020 provedl Magistrát hl. města Prahy celkem 544 kontrol zaměřených na dodržování úředně stanovených cen (dle nařízení č. 20/2006 Sb. HMP, ve znění nařízení č. 7/2013 Sb. HMP a nařízení č. 1/2020 Sb. HMP). Počet kontrol od roku 2017 má klesající trend, ale mezi lety 2018 a 2019 se pokles značně zpomalil, stejně jako výše udělených pokut.

Nalezená pochybení

- Překročení úředně stanovené maximální ceny

6. Poštovní služby

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Český telekomunikační úřad	Ceny poštovních služeb, vč. poštovních služeb do zahraničí
	Ceny za přístup k poštovní infrastruktuře

V oblasti poštovních služeb nebyla v roce 2020, stejně jako v letech 2017 - 2019, vedena žádná cenová kontrola.

ČTÚ provádí kontroly podle příslušných ustanovení (zejména § 113) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „ZEK“), s ohledem na příslušná ustanovení (zejména § 37) zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů, a především pak s ohledem na kontrolní řád. Protože tyto kontroly nejsou vedeny podle zákona o cenách, nelze hovořit o cenových kontrolách, byť do určité míry souvisejí s cenovou problematikou.

ČTÚ v oblasti poštovních služeb kontroluje dodržování povinnosti držitele poštovní licence, tj. České pošty, s.p., uplatňovat nákladově orientované ceny základních poštovních služeb a jejich cenovou dostupnost přinejmenším jedenkrát ročně a pokaždé, navrhuje-li držitel poštovní licence zvýšení cen základních služeb. V roce 2020 toto ověřování prováděl ČTÚ dvakrát.

V sektoru elektronických komunikací ČTÚ průběžně ověřuje dodržování podmínek cenové regulace u služeb poskytovaných podniky s významnou tržní silou v návaznosti na výsledky analýz relevantních trhů, kterým byla cenová regulace uložena rozhodnutími o ceně v souladu s § 51 ZEK. V současné době je účinných 29 rozhodnutí o ceně, která ukládají povinnosti podnikům s významnou tržní silou vydaných v listopadu 2020 a jedno rozhodnutí o ceně vydané v roce 2018. Dále ČTÚ ověřuje plnění povinnosti stanovovat nákladově orientované ceny za přenesení čísla a upozornění na neplacení telefonního účtu. V návaznosti na závazky, které přebrali mobilní síťoví operátoři v aukci rádiových kmitočtů v roce 2014, ČTÚ ověřuje plnění těchto závazků, mimo jiné závazků stanovovat ceny velkoobchodních služeb tak, aby bylo stejně efektivnímu operátorovi (MVNO) zajištěno ziskové podnikání na podřazeném trhu nebo trzích.

7. Pohřebnictví

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	<p>Věcně usměrňované ceny zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi, uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením včetně ceny urny, pronájmu obřadních místností pro smuteční obřady, hřbitovních služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa (pokud není stanovena maximální cena nařízením kraje nebo obce), ceny sociálních pohřbů</p>
	<p>Maximální ceny zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi, uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením včetně ceny urny, pronájmu obřadních místností pro smuteční obřady, hřbitovních služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa a pohřebních služeb, pokud byly tyto ceny stanoveny nařízením kraje nebo obce</p>
	<p>Nájemné z pozemků pro hrobová místa</p>
Krajské a obecní úřady	<p>Věcně usměrňované ceny zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi, uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením včetně ceny urny, pronájmu obřadních místností pro smuteční obřady, hřbitovních služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa (pokud není stanovena maximální cena nařízením kraje nebo obce), ceny sociálních pohřbů</p>
	<p>Maximální ceny zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi, uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením včetně ceny urny, pronájmu obřadních místností pro smuteční obřady, hřbitovních služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa a pohřebních služeb, pokud byly tyto ceny stanoveny nařízením kraje nebo obce</p>
	<p>Nájemné z pozemků pro hrobová místa</p>

V oblasti pohřebnictví mohou kraje a obce na svém území při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 1 odst. 6 zákona o cenách stanovit nařízením maximální ceny u těchto služeb:

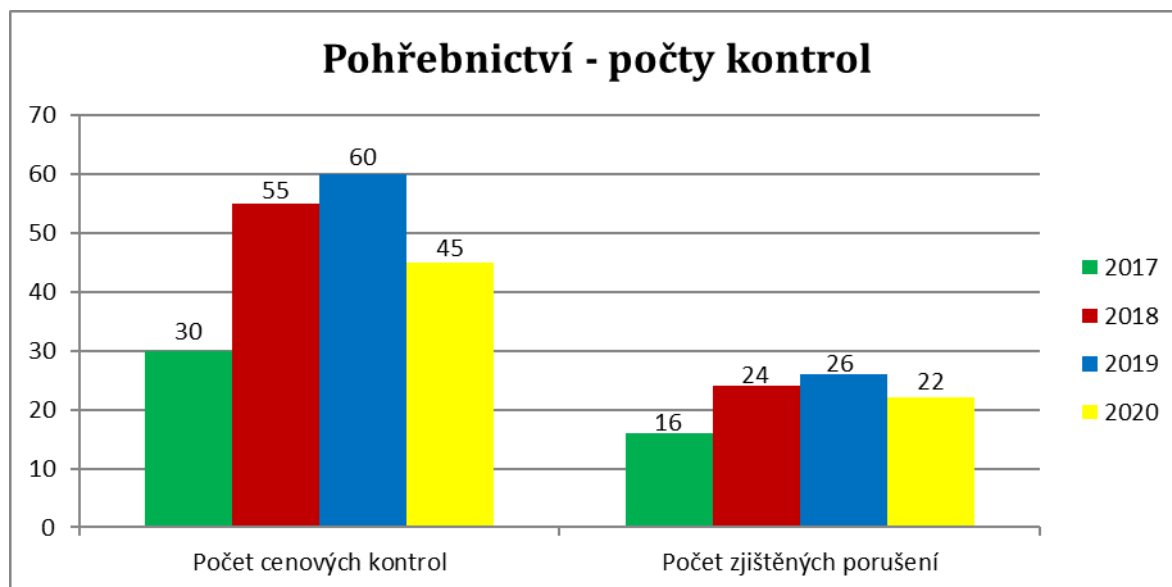
- a) zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi a uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením, včetně ceny urny,
- b) pronájmu obřadních místností pro smuteční obřady,
- c) služeb hřbitovních poskytovaných na veřejném pohřebišti v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa,
- d) pohřebních služeb.

V případě, kdy kraje nebo obce nestanoví svým nařízením maximální ceny u výše uvedených služeb, je (s výjimkou pohřebních služeb) uplatňováno věcné usměrňování cen podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

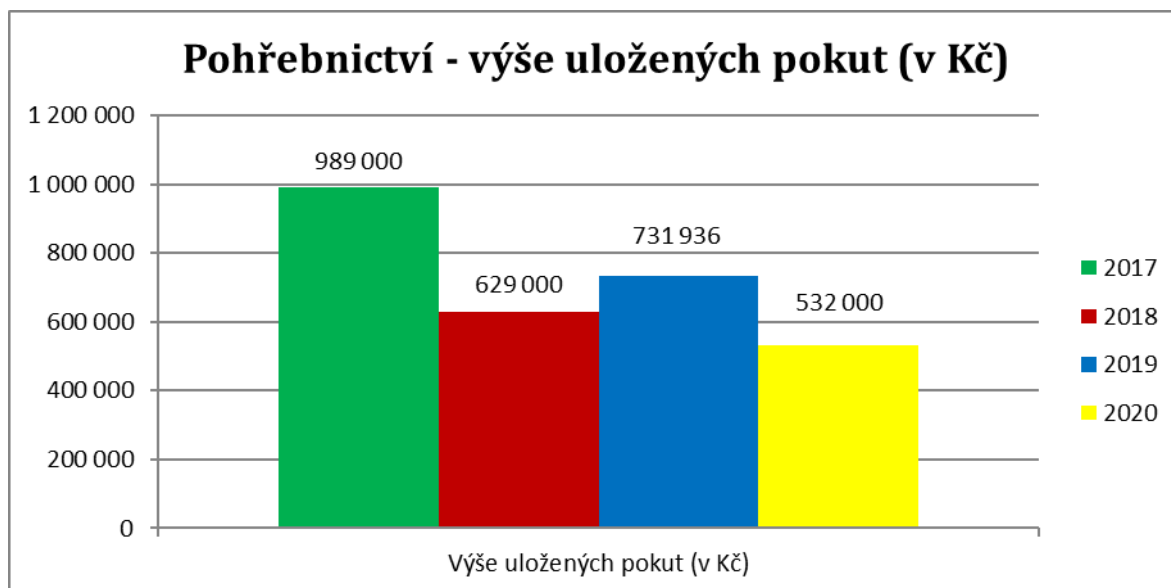
Úředně stanovenou maximální cenou podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona o cenách jsou potom regulovány ceny pronájmů z pozemků pro hrobová místa.

Cenové kontroly v oblasti pohřebnictví v roce 2020 prováděl SFÚ (44 kontrol) a Magistrát města Olomouce (1 kontrola).

Graf č. 20: Pohřebnictví – počet kontrol

Graf č. 21: Pohřebnictví – výše uložených pokut

V roce 2020 provedl SFÚ v souladu s plánovaným zaměřením v oblasti pohřebnictví celkem 44 cenových kontrol⁵, z toho se ve 3 případech jednalo o opakované cenové kontroly, kdy ve všech případech bylo zjištěno opětovné porušení cenových předpisů. Ve srovnání s rokem 2019 se počet cenových kontrol snížil především z důvodu změny způsobu provádění cenových kontrol, neboť výkon cenových kontrol na místě byl ve značném objemu nahrazen výkonem kontroly korespondenční formou s vyšší časovou náročností. S poklesem počtu kontrol souvisí rovněž i snížení počtu uložených pokut. Tento trend je patrný již od roku 2018, kdy bylo pravomocně uloženo 23 pokut, v roce 2019 bylo pravomocně uloženo 19 pokut a v roce 2020 pouze 14 pravomocně uložených pokut. U úhrnné výše pokut došlo k mírnému růstu z 629 000 Kč v roce 2018 na 731 936 Kč v roce 2019, ale v roce 2020 následoval pokles na 532 000 Kč.

V oblasti pohřebnictví nebyly v roce 2019 ani v roce 2020 realizovány žádné cenové kontroly na základě podaných podnětů.

Magistrát města Olomouce provedl v roce 2019, i v roce 2020 jednu cenovou kontrolu zaměřenou na dodržování Nařízení č. 3/2017 a č. 8/2019 o stanovení maximální ceny za služby krematoria, pronájem obřadní místnosti pro smuteční obřady a pohřební služby na území statutárního města Olomouce. Ani při jedné z těchto cenových kontrol nebylo zjištěno žádné porušení cenových předpisů.

⁵ Jedná se jak o kontroly, které byly zahájeny v roce 2020, tak i o pokračování kontrol z let 2018 a 2019.

Nalezená pochybení

- **Nesestavení, a tedy i neuchování, kalkulací k cenám poskytovaných služeb po zákonem stanovenou dobu**
- **Zahrnutí ekonomicky neoprávněných nákladů (obal na úřední urnu) nebo nákladů vyšších než účetně doložených nákladů (na rakev nebo příkrov do rakve, nepromítnutí slevy z ceny žehu poskytnutého provozovatelem krematoria) do kalkulace ceny poskytované služby**

8. Značení zboží a cenová evidence

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Dodržení povinnosti prodávajících vést a po stanovenou dobu uchovávat evidenci o cenách zboží prodávaného spotřebiteli a informovat spotřebitele o ceně
Krajské a obecní úřady	

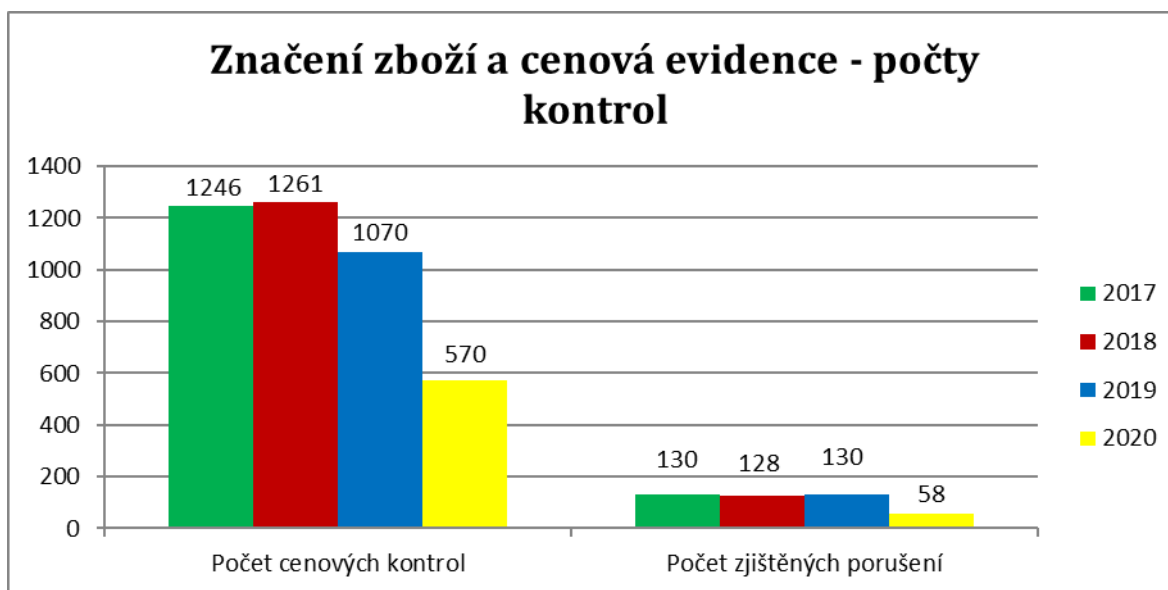
Předmětem cenových kontrol v této oblasti je dodržení povinností prodávajících:

- vést a po stanovenou dobu uchovávat evidenci o cenách zboží prodávaného spotřebiteli v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o cenách a zejména
- informovat spotřebitele o ceně způsobem a v rozsahu daném ustanovením § 13 a § 13a zákona o cenách.

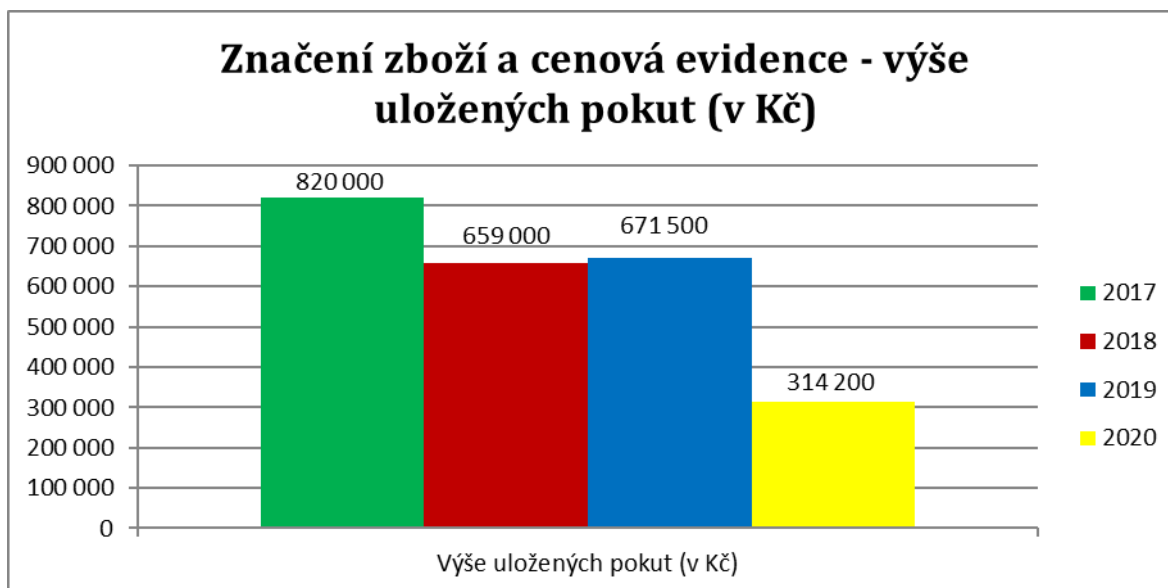
SFÚ provádí cenové kontroly dodržování ustanovení § 11 a § 13 zákona o cenách rovněž jako součást kontrol zaměřených na dodržování cenových předpisů při poskytování zboží nebo služeb regulovaných úředně stanovenou maximální cenou nebo věcným usměrňováním cen ve shora uvedených oblastech.

Pokud jde o cenové kontroly zaměřené výhradně na dodržování ustanovení § 13 a § 13a zákona o cenách, SFÚ je provádí zpravidla jen na podnět, neboť kontrolní činnost v této oblasti vykonávají rovněž v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 a § 4a odst. 2 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, krajské a obecní úřady. Obdobné kontroly kromě toho vykonávají orgány České obchodní inspekce a další orgány v rámci kompetencí daných zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Graf č. 22: Značení zboží a cenová evidence - počet kontrol

Graf č. 23: Značení zboží a cenová evidence – výše uložených pokut

Pozornost orgánů, které prováděly cenovou kontrolu, byla soustředěna na dodržování povinností při vedení evidence a při označování zboží a služeb cenami pro konečné spotřebitele především v maloobchodních prodejnách a provozovnách. Vedení cenové evidence bylo prověřováno zpravidla i v rámci kontrol zaměřených na jiné oblasti cenových předpisů.

Nalezená pochybení

- **Nevedení cenové evidence**
- **Neoznačení zboží cenou**
- **Neoznačení zboží cenou za měrnou jednotku množství zboží („měrnou cenou“)**
- **Nepromítnutí avizované procentní slevy do ceny, jíž je zboží označeno**

V souvislosti s prokázáním výskytu COVID 19 na území České republiky a s ním spojeným zvýšením poptávky po ochranných prostředcích byla Ministerstvem financí zavedena ode dne 4. 3. 2020 regulace formou maximální ceny pro osobní ochranné prostředky podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/425, třídy FFP3 vyrobené a uváděné na trh v souladu s technickou normou EN 149:2001+A1:2009 (dále také „respirátory třídy FFP3“).

SFÚ provedl v březnu 2020 celkem 26 cenových kontrol zaměřených na dodržování maximální ceny respirátorů třídy FFP3 u subjektů zabývajících se výrobou, distribucí a prodejem těchto ochranných prostředků. V žádném kontrolovaném případě nebylo zjištěno překročení maximální ceny respirátorů třídy FFP3. V daném případě se jednalo o kontroly s nízkou náročností, neboť spočívaly v ověření výše cen prodávaného zboží v účetnictví kontrolovaných subjektů v době od nabytí účinnosti cenové regulace do okamžiku provedení tzv. kontroly na místě ve většině případů v rámci kontrol zaměřených i na jiné oblasti cenových předpisů.

9. Zneužití výhodnějšího hospodářského postavení

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Všechny cenové kontrolní orgány	Zneužití výhodnějšího hospodářského postavení

Výhodnější hospodářské postavení má prodávající nebo kupující, který sjednává na trhu ceny, aniž by při tom byl vystaven podstatné cenové soutěži. Cenovou kontrolou je ověřováno, zda prodávající nebo kupující, který takové postavení má, ho nezneužívá k získání nepřiměřeného majetkového prospěchu tím, že:

- a) prodá zboží za cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk získaný na základě vyšší ceny prodeje oproti obvyklé ceně nebo
- b) nakoupí zboží za cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů nebo nižší, než je cena obvyklá.

Cenové kontroly při podezření ze zneužití výhodnějšího hospodářského postavení jsou zahajovány zpravidla na základě podnětu od dotčeného subjektu, jiného státního orgánu nebo Ministerstva financí.

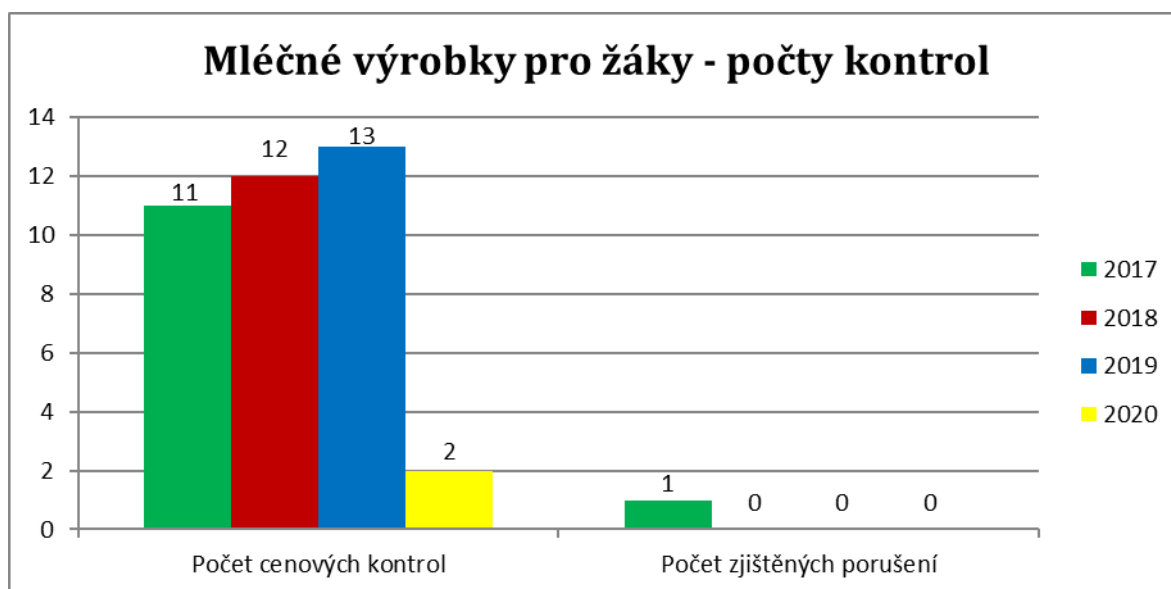
V roce 2019 provedl SFÚ na základě podaného podnětu ve spojení s kontrolou věcně usměrňovaných cen pro vodné a stočné jednu kontrolu cen dodávek pitné vody a odvádění vod odpadních v období, kdy tyto činnosti ještě nebyly kontrolovanou osobou provozovány v režimu veřejného vodovodu a kanalizace, bez zjištění porušení cenových předpisů. V roce 2020 provedl SFÚ na základě podnětu rovněž jednu kontrolu zaměřenou na ceny u pronájmu, na kterých jsou umístěna malá vodní díla, bez zjištění zneužití výhodnějšího hospodářského postavení.

10. Mléčné výrobky pro žáky

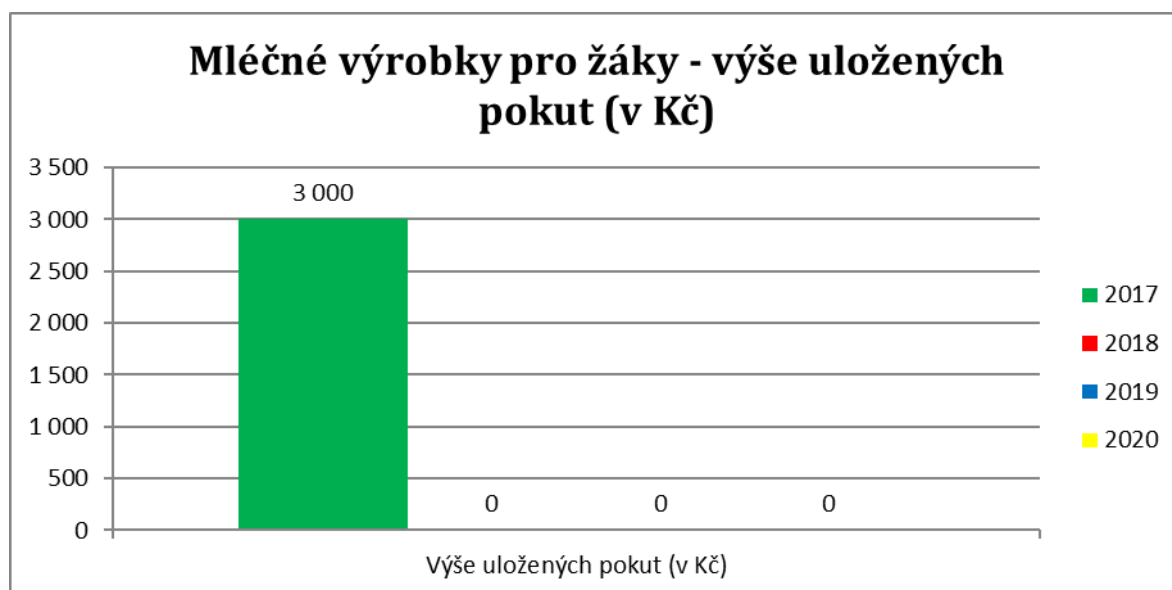
Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Dodržování maximálních cen mléčných výrobků v rámci projektu „Mléko do škol“

Předmětem cenových kontrol je dodržování maximálních cen ochucených mléčných výrobků, stanovených Ministerstvem financí, v souladu s § 2 odst. 1 písm. e) nařízení vlády č. 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, prodávaných dětem, které pravidelně navštěvují vzdělávací zařízení na úrovni základní školy spravované nebo uznávané příslušným orgánem České republiky, v rámci projektu „Mléko do škol“.

Graf č. 24: Mléčné výrobky pro žáky – počet kontrol

Graf č. 25: Mléčné výrobky pro žáky - výše uložených pokut

SFÚ provedl v roce 2020 pouze 2 cenové kontroly zaměřené na ceny mléčných výrobků pro žáky regulované úředně stanovenou maximální cenou, neboť základní školy byly po většinu roku z důvodu nepříznivé epidemiologické situace uzavřeny a prodej mléčných výrobků dětem tak byl výrazně omezen. V předchozích letech byl standardně dlouhodobě dodržovaný počet cenových kontrol (v roce 2017 jich bylo provedeno 11, v roce 2018 bylo provedeno 12 kontrol a v roce 2019 pak 13 kontrol), jejichž účelem bylo ověřit dodržování pravidel cenové regulace, která zajišťuje, aby se poskytovaná podpora promítla v ceně, za kterou jsou výrobky v rámci projektu nabízeny.

Žádná z provedených cenových kontrol nebyla opakovaná nebo na podaný podnět a nebyla při nich zjištěna žádná porušení cenových předpisů.

Nenalezena pochybení

11. Cigarety

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Celní úřady	Pevné ceny cigaret

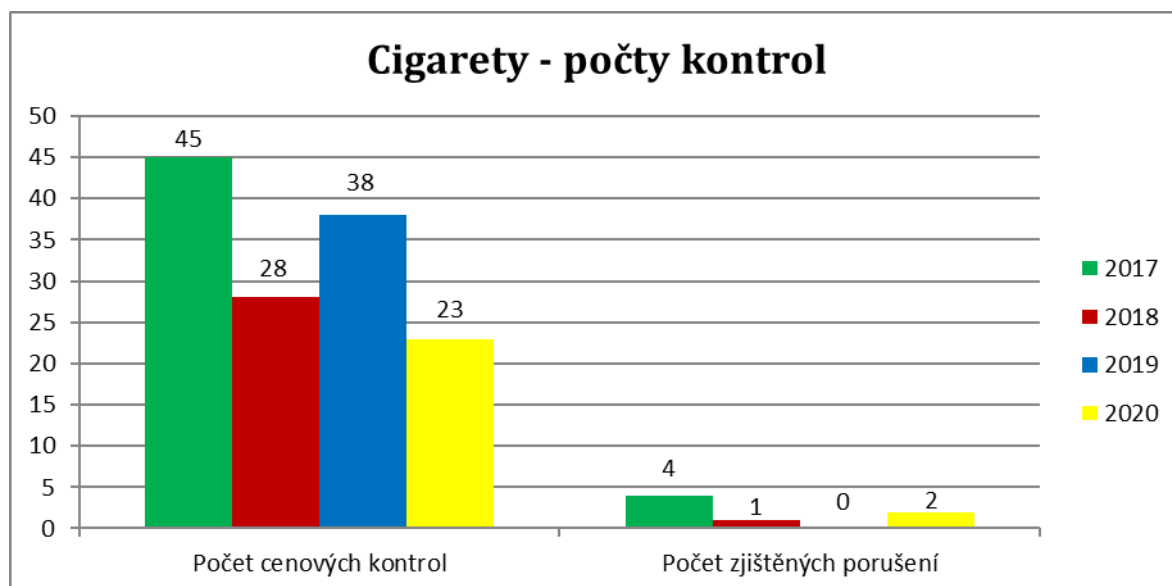
Cenovým orgánem, který reguluje a svým rozhodnutím stanovuje pevné ceny cigaret, je podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, Celní úřad pro Středočeský kraj. Na tomto místě je nutné podotknout, že stanovování pevné ceny cigaret je pouze formální záležitostí, fakticky tuto cenu navrhuji daňové subjekty – výrobci (v širším slova smyslu) cigaret, přičemž Celní úřad pro Středočeský kraj tuto cenu v podstatě schválí (byť formálně se jedná o rozhodnutí), aniž by do cenotvorby zasahoval. Jedinou podmínkou tak podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, (dále též jen „zákon o SpD“) zůstává, že pro cigarety se stejným (myšleno naprosto totožným) obchodním názvem a o stejném počtu kusů v jednotkovém balení musí být stanovena stejná cena pro konečného spotřebitele. Stanovení ceny ze strany státu (resp. cenového orgánu) by totiž bylo v rozporu s článkem 15 Směrnice Rady 2011/64/EU ze dne 21. června 2011 o struktuře a sazbách spotřební daně z tabákových výrobků, dle kterého výrobci, popřípadě jejich zástupci nebo zmocněnci v Unii, a dovozci tabáku ze třetích zemí mají právo určit nejvyšší maloobchodní prodejní cenu (cenu pro konečného spotřebitele) každého svého výrobku pro každou členskou zemi.

Dalším specifickým dodržováním úředně stanovených pevných cen cigaret je skutečnost, že cena uveřejněná v Cenovém věstníku Ministerstva financí není rozhodující pouze pro prodejce cigaret, ale je závazná již pro výrobce (v širším slova smyslu) cigaret, kteří musí uvádět do volného daňového oběhu cigarety s tabákovou nálepkou, jejíž náležitostí je cena pro konečného spotřebitele, a tato musí v okamžiku tohoto uvedení odpovídat právě ceně uvedené v Cenovém věstníku Ministerstva financí. Cena uvedená na tabákové nálepce je závazná pro prodejce. Nezřídka se tak může stát, že se na jedné maloobchodní prodejně vyskytují cigarety se stejným obchodním názvem a o stejném počtu kusů v jednotkovém balení, ale prodávaných za jinou cenu, neboť byly vyrobeny a dodány v období platnosti jiné ceny, přičemž je stanoveno určité období, do kdy lze výrobky označené starou cenou doprodávat. Dalším specifickým je existence více procesněprávních, resp. hmotněprávních předpisů, podle kterých mohou celní úřady při kontrole postupovat, resp. případné přestupky trestat. Kromě zákona o cenách je obdobná skutková podstata přestupku v podobě nedodržení úředně stanovené ceny (konkretizovaná na cigarety) uvedena i v zákoně o SpD, přičemž se procesně postupuje namísto kontrolního řádu podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Tato situace se, z pohledu cenových předpisů, nepříznivě odráží ve výběru postupu v oblasti kontroly dodržování pevných cen cigaret ze strany celních úřadů. Postup podle daňových předpisů se zdá být vhodnější, neboť jsou celní úřady v těchto postupech zkušenější a nadto vzniká prodejci cigaret nedodržením prodejní

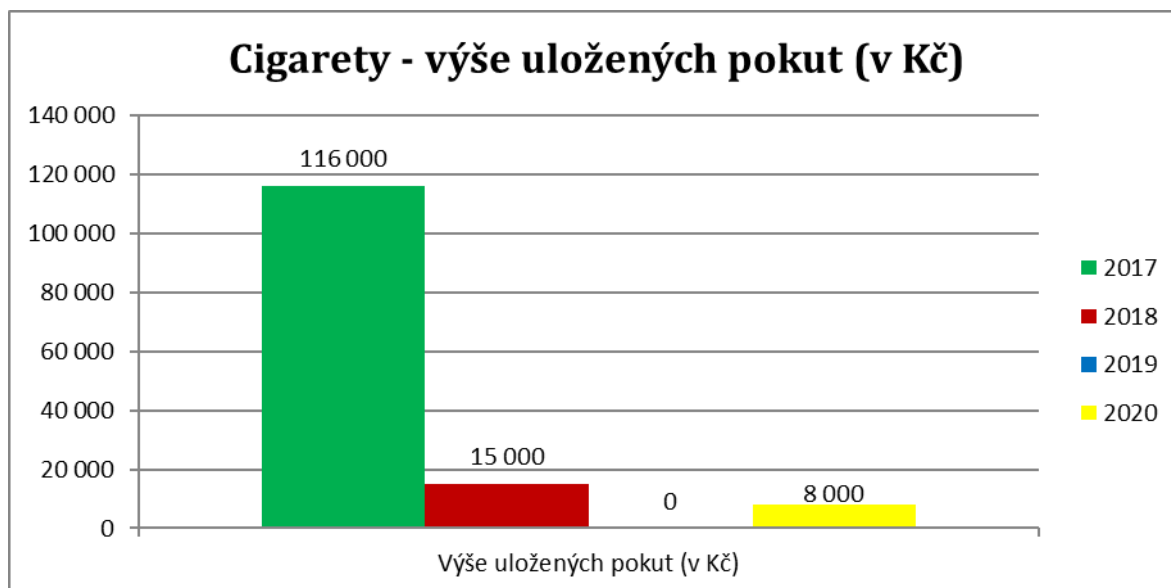
ceny cigaret (pouze pokud je prodá za cenu vyšší, než je uvedeno na tabákové nálepce) povinnost přiznat a zaplatit daň. Provádění kontrol dodržování prodejní ceny cigaret zároveň nepatří mezi prioritní činnosti celních úřadů, mezi které na poli tabákových výrobků patří zejména jejich řádné zdanění a značení. Jelikož jsou kontroly dodržování pevných cen zpravidla součástí jiných kontrol (např. kontroly značení tabákových výrobků, kontroly značení lihu, kontroly zdanění), jsou ve větší míře uplatňovány daňové předpisy, a proto tyto kontroly (resp. místní šetření podle daňového řádu), nejsou ve smyslu cenových předpisů cenovými kontrolami.

Je nutno podotknout, že i kontrolní činnost celních úřadů byla v roce 2020 omezena opatřeními Vlády ČR vyhlášenými v souvislosti s výskytem nemoci COVID 19, která významně omezila styk s veřejností a přeřadila část příslušníků celní správy ze standardních činností k činnostem týkajících se boje proti COVID 19.

Graf č. 26: Dodržování pevných cen u cigaret – počet kontrol

Graf č. 27: Dodržování pevných cen u cigaret – výše uložených pokut

V roce 2020 proběhlo ze strany celních úřadů celkem 23 kontrol cenových předpisů podle zákona o cenách, přičemž byla ze strany celních úřadů zjištěna dvě porušení cenových předpisů, a to prodej cigaret za jinou cenu, než je uvedeno na tabákové nálepce. Pokud to okolnosti umožní, bude u těchto subjektů v následujícím období provedena opakovaná kontrola. Celní úřady neukládají nápravná opatření, ale ukládají pokuty a zpravidla provádí u subjektu opakovanou kontrolu v dalším období. V roce 2018 došlo k jednomu zjištěnému porušení a v roce 2019 dokonce k žádnému porušení, z čehož vyplývá, že k těmto porušením nedochází ve značné míře, a proto důvod změny oproti předchozímu období je přičítán spíše faktoru náhody.

Žádná z kontrol v roce 2019 ani v roce 2020 nebyla provedena na základě stížnosti nebo podnětu např. spotřebitelů cigaret.

Dále je třeba uvést, že v současnosti již probíhají legislativní práce na novele zákona o SpD, kterou by měly být změněny i zákon o cenách a zákon č. 265/1991 Sb., v tom smyslu, že regulace (cenotvorba) cen cigaret a kontroly dodržování těchto cen již nebudou upraveny cenovými předpisy. Při regulaci cen cigaret a kontrole jejich dodržování se bude postupovat pouze podle daňových předpisů.

12. Mimořádná cenová šetření

V roce 2020 neproběhla žádná mimořádná cenová šetření.